

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	1150 L
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110

IX évfolyam * 219. sz.

1928 Október 14 vasárnap

* 5689 Tisri 28 *

Dr. Ramaseter Róbert
Budapest
I. Dózsa tér 2. II. c. 8.

urat: Suci

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Kapunyitás előtt

A törvények, az alkotmány szerint Románia parlamentáris rendszeréig az alkotmányos kormányozzák. Ugyancsak az alkotmány paragrafusai írják elő, hogy a törvényhozó testületek a kétségkívül jól megtervezett nyári pihenő után október 15-re összehívandók. Ennek megfelelően hétfőn délután három órakor a nemzetgyűlési és szenátorai ismét megkezdik munkájukat. A külső fény és pompa szintén sem fog elmaradni és általában minden külsőség annak a látszatát fogja keltetni, hogy a kormány az adott munka programmal igyekszik tőle telhetőleg teljesíteni kötelességét, a nemzet reprezentánsai pedig lelkiismeretes építő és kontrollmunkával illeszkednek bele a parlamentáris haladott princípiumainak megfelelően és csakis a köz érdekeit szem előtt tartva a végrehajtó hatalom köztársasági munkájába.

Látszólag tehát minden a legnagyobb rendben megy ebben az országban. Fajdalom, ez a látszat végzetesen csal. A parlament kapunyitásaok hivallgó külsőségei egy gazdasági és politikai válsággal küzdő ország ma már egyre hangosabban megnyilvánuló elégedetlenségét igyekeznek takarni. A törvényhozó testületek kapunyitásának végülén sok szépséghibája van. Október 15-ike ugyanis nemcsak a parlament megnyitására dátumot jelöl, de jelentette azt a terminust is, amelyre a kormány a júliusi rendkívüli ülésszakon egy egész sereg, a kolonyák látszatát színelő törvényjavaslat megszavazásával beígérte utóljára és visa szavonhatatlanul a kölcsön megkötését. Ezen október 15-ike bebizonyítja a tények szuggesztív erejével, hogy az ellenzéknek igaza volt a nyáron, hogy a rendkívüli szesszió, amelyen Bratianu Vintől már bejelentette a kölcsön megkötését, inkább hasonlítható volt álarcos bálhoz, amelyen a kormány és a liberális képviselők optimista maszokban jelentek meg, hogy a legszörnyűbb gazdasági válságban szenvedő és a kölcsönt megvárakozó ország feltörő türelmetleneket elcsúszították.

A kormány megszavaztatta a nyáron a kölcsönt és a stabilizációt anélkül, hogy ennek a legcsekélyebb reális alapja is lett volna. Most optimista kormánynyilatkozatok jelentik be, hogy a kölcsön végül meg fog megvalósulni és meg is fogják szavazni. Ismét meg fogják szavazni. Nincs módunkban ellenőrizni a kormány híreik alapos, vagy kevésbé alapos voltát. Am két dolog kétségtelen: az egyik, hogy a német-román tárgyalások ismét megfelleklették ennél fogva Németország nem vesz részt a lej stabilizálásában. A másik: hogy a leghatalmasabb ellenzéki párt a nemzeti parasztpárt reprezentánsai, akik kétségkívül a dolgozó tömegek exponensei a parlamentben, — nem vesznek részt a törvényes stabilizáció és a kölcsön megszavazásában. Milyen súlyos lesz és milyen tekintélyt fognak képviselni a külföld előtt a megszavazandó törvényjavaslatok, ha a liberális kormány még a törvényesség és a parlamentáris legalitás formáinak látszatát sem tudja ezeknél megőrizni? Nem pártpolitikai megfontolások vetik fel ezt a kérdést, hanem a ma és a holnap egyre szörnyűbbé váló gondjai. Ma már nemcsak az eddig szisztematikusan kiaknázott csabolt területek, de a régi királyság

is nyög a gazdasági válság súlya alatt, mert hiszen a csabolt területek nyomorúsága végzetesen vissza — kellett hogy hasson arra az országrészre is, amely eddig favorizáltak egy párt érdekei.

Ma a helyzet az, hogy a régi királyságban épügy, mint az ország többi részében a megóvatott váltók száma fantasztikus arányokat ér el, a költségvetés hatmilliárdos hiányt tüntet fel, a külkereskedelmi mérleg passzív s a termelés és

fogyasztás krízise ása alá az ország életerejét. S mindezek tetejébe, vagy talán épen ennek következtében, már hónapok óta egyre súlyosabbá váló politikai krízisen megy keresztül az ország. Hogyan fogja leküzdeni ezeket a hatalmas nehézségeket a kormány és parlamentje, ha az erők koncentrációja helyett azon kell munkálkodnia, hogy a nemzeti parasztpárt egyre hevesebben megújuló ostromait visszaverje és politikai pozícióját biztosítsa. A kormány egy nagy ellenzéki párttal áll szemben, amely meg akarja dönteni hatalmát, egy kölcsönrel szemben, amely tizenegy hónap után még

mindig nincs megkötve és az éhséggel szemben, amely a katasztrófálisan rossz termés s a megfelelő intézkedések hiánya következtében több mint — harminc megyében lépett fel végzetes arányokban. Ilyen szomorú auspiciumok között ül össze hétfő délután a parlament, amely lehet, hogy újabb törvényekkel fogja gazdagítani az ország törvénytárát, de a mai válságból aligha fogja egy lépéssel is kimenteni az országot. És ilyen körülmények között érthető, hogy a nemzeti parasztpárt távolléte mellett összeülő törvényhozó testületek munkája elé vajmi kevés bizalommal tekint az ország.

80 millió lejt oszt szét a kormány az éhező vidékeken

(Bucuresti-Bukarest, október 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, a kormány a legutóbbi minisztertanácson hivatalosan is bejelentette, hogy a katasztrófálisan rossz termés következtében a legtöbb megyében, de különösen Besszarábiában felütötte fejét az éhínség réme. Nemcsak, hogy az őszi vetésre nem jut a rossz buza és kukoricatermésből, de vannak egyes helyek, ahol már most a szó szoros értelmében éheznek az emberek. A kormány hoszu ideig igyekezett takargatni a tényleges helyzetet, a földművelésügyi minisztérium hivatalos

kommunikében arról számolt be, hogy az idei termésből még hatalmas mennyiség jut exportra is. Inculetz és Stelian Popescu miniszterek azonban legutóbbi inspekciós körútjukon borzalmas dolgozat tapaszaltak és erről jelentést is tettek a minisztertanácsban, amely elhatározta végül, hogy segítségére siet az éhséggel fenyegető vidékeknek.

A belügyminisztériumban ma Duca elnökletével tanácskozás volt erre vonatkozólag, melyen résztvettek Inculetz, Nistor és Franasovici miniszterek a segélyakcióba bevont vöröskereszt képviselői, a Casa de Depuneri, a mezőgazdasági hitelintézet megbízottjai és az inséges megyék prefektusai. Az értekezlet elhatározta, hogy a kormány 80 milliót oszt ki a legrövidebb időn belül az inséges megyék számára. Ebből 40 milliót vissza nem fizetendő segély formájában folyósít az állam, 40 milliót pedig a népbankok útján osztanak szét kölcsönként 6 százalékos kamatra. A kölcsön visszafizetése 1930-ban kezdődik. Ezenkívül 5 milliót adnak a vöröskeresztnek népkonyhák és melegedők felállítására.

Az óriási Zeppelin megsérült és sebességének csökkentésével folytatja útját

Tizenegy személyszállító gőzös látta a Zeppelint utjában. Ötven város verseng Amerikában a Zeppelin látogatásáért

Berlin, október 13. A német különleges Zeppelin-hírszolgálat jelenti, hogy a déli órákban az amerikai tengerészeti minisztérium állomása ismét érintkezésbe tudott lépni a Zeppelinnel. A léghajóról közölték, hogy a heves szélviharban sérülést szenvedett, melyet igyekeznek menet közben kijavítani. A Zeppelin a délkarolinai Charlstown városától keletre volt 3200 kilométernyire és a nyugati irányba repülést tartani igyekeznek. Kéri az amerikai hatóságokat, hogy az utban lévő hajókat irányítsák rádiók útján betartandó utvonatra. A sebességét a sérülésre való tekintettel csökkentette. A késő délutáni órákban a Zeppelinnél leadott radiogram megerősítette a sérülésről leadott hírt, de Eckener dr. ebben már szükségtelenségek jelzi az óceánközösökre vonatkozó kérelmének teljesítését.

Berlin, október 13. Friedrichshafenbe közvetett úton az Azori szigetéről érkező jelentés arról számolt be, hogy a Zeppelin elhagyta az Azori szigeteket és az északi szélesség 32, a nyugati hosszúság 36 fokán keresztülhaladva, nyugati irányban a Bermuda szigetek felé repül. A Zeppelin ma északra fog keresztülhaladni a Bermuda szigetek felett és ekkor még 2000 tengeri mérföldnyi utat kell megtennie. A Gib-

altár és az Azori szigetek közötti útjában 11 személyszállító gőzös látta a Zeppelint.

Newyork, október 13. Az amerikai kormány a Zeppelin fogadtatására óriási előkészületeket tesz. Nemcsak a hivatalos köröket, de a főváros egész lakosságát állandóan izgalomban tartja Zeppelin sorsa. Ma Newyorkban felekezteközi istentisztelet volt, amelyen a léghajó szerencsés megérkezéseért mondtak imát. Az istentiszteleten elhangzott prédikáció és az elmondott imákat rádió is közvetítették. Ugyanakkor a Zeppelin sorsáról érkező újabb híreket megafonokon továbbították.

A washingtoni tengerészeti minisztérium vezető államtitkára, Warner rendeletet adott ki, mely szerint a Lakehursti repülőterén, ahová a Zeppelin megérkezni fog, vasárnap reggeltől kezdve polgári repülőgépen nem szabad közlekednie, hogy a léghajó számára a közlekedési utat szabadabbá tegyék. A minisztérium köz tudomásra hozta, hogy az érdeklődő közönségnek megengedi, hogy közelről is megtekintse a Zeppelint. A hatóságok azonban különös intézkedéseket fogantatosítottak, hogy a közönség ne rohanja meg az érkező Zeppelint. A Közönség számára

falragaszokon köztették a fogantatosított óvintézkedéseket.

Lakehurst, ahol a Zeppelin leszáll, egészen jelentéktelen városka, mindössze 1800 lakossal. Ma azonban hatalmas néptömeg gyűlt egybe. Az összes szállodák megteltek és magánlakásokban sokan vannak megszállva. A Zeppelin érkezését vasárnap délre várják és úgy a hivatalos helyen, mint a nagy közönség körében meg vannak győződve róla, hogy a Zeppelin éppolyan pontossággal fog beérkezni, mint egy óceánjáró gőzös.

Amerika városai között egyébként óriási versengés folyik azért, hogy a Zeppelint vendégül láthassák. A washingtoni tengerészeti minisztériumhoz egymásután érkeznek be különböző városok kérvényei, amelyek arra kérik a minisztériumot, hadd adjon, hogy a Zeppelin az egyes városokban látogatást tegyen. Eddig már ötvenre rúg ezeknek a kéréseknek a száma, amelyeket a minisztérium a Zeppelin megérkezésekor Eckener dr.-nak fog állnyújtani.

A Friedrichshafeni Zeppelin-művek egyik konstruktora, dr. Armstein mérnök a kérdésben már nyilatkozott és kijelentette, hogy nem valószínű az, hogy a Zeppelin öt-hat városnál több-

bet tudjon meglátogatni, mert mindössze tíz napig marad a Zeppelin Amerikában.

Berlin, október 13. Berlinbe érkezéskor az időjárásjelentés arról számol be, hogy az Azori és Bermuda szigetek között az időjárás kedvező. Hasonló jelentést bocsátott ki a washingtoni tengerész-

ti minisztérium is, amely közreadja, hogy az amerikai partokon a Zeppelin érkezése számára kedvező az időjárás. Csak helyi viharok gátolhatják a Zeppelin pontos érkezését, ezek azonban kerülhetők. Ilyen körülmények között egészen biztosra vehető, hogy ma délután a Zeppelin Newyorkba érkezik.

Milyen módosításokat tartalmaz az új vámtarifatervezet

(Cluj-kolozsvár, okt. 13. Az Uj Kelet tud.) Már többször foglalkoztunk azzal, hogy a kormány pénzügyi bizottsága már elkészítette az új vámtarifatervezetet, amely felett az új parlamenti ülésszak alatt fogják dönteni. Gazdasági körökben azt remélték, hogy az új vámtarifatervezet nyilvánosságra hozza és hogy ahhoz hozzászólhatnak majd az össze érdekeltektől gazdasági körök, azonban csak a köztudomású lett, hogy Bratianu pénzügyminiszter úgy döntött, hogy nem küldik szét az import tarifa tervezetet a gazdasági érdekképviseleteknek, de nem fogják ezt megkapni a kereskedelmi és iparamarok sem, mert a pénzügyminiszter attól tart, hogy a tarifa nyilvános tárgyalása alkalmat nyújtana arra, hogy az egyes spekulatív célokra felhasználják.

Kiszivárgott hírek szerint az új import tarifa tervezet a legtöbb textilnyersanyagnál 10-30 százalékkal jelemteli a behozatali vámilletéket. Ez az emelés a gyapjunieműeknél még magasabb, mint a selyemnél, így például a jelenlegi vámilleték 15-65 százaléka alatt szereplő gyapjufonalak a következőképpen fognak alakulni: Festetlen egyszerű gyapjufonal ha egy kilogrammra nem jut 10 ezer méterrel hosszabb fonál: a vámilletéket 75 arany lejre 100 arany lejre emelik. 10 ezertől 32 ezer méterig terjedő fonál jelenlegi 72 aranylejes vámját 96 arany lejre emelik. 32 ezer méteren felül a vámt 50 aranylejről 66.50 aranylejre emelik. Ezek a vámtételek 100 kilogrammonként értendők. Az aranylejes szorzószáma pedig 40. A többi gyapjufonalak új vámtételei a fentiekhez hasonlóan alakulnak.

Sikerült megszerezni néhány adatot a gyapjuból készült kötött-szövött áruk vámtételeiről is. Eszerint a gyapjuból készült kötött szövött vámjá 200 grammon felül, az eddigi 750 aranylejes helyett 650 aranylejes lesz. 200 grammal 100 grammig pedig az eddigi 975 lej helyett, 840 aranylejes. A 100 grammal kisebb súlyú áruknak a vámjá az eddigi 1200 lej helyett 1040 aranylejes lesz 100 kilogrammonként. Ezek az áruk az importtarifa 175-ös tételei alá tartoznak.

Az importtarifa 228-as tételei alá tartozó vámtételek a következőképpen alakulnak: Selyemszálak, természetes selyemből, nyersen egy vagy több száluak: Nem sodorva 19.12 aranylejes = 260 papirlejes, sodorva 22.50 aranylejes, vagyis 300 papirlejes kilogrammonként.

A selyemszövetek új importilletékei a tervezet szerint majdnem 50 százalékkal csökkennek, azonban a selyemszövetek behozatala még így sem válik rentabilissá. A következő selyemcikkekre sikerült megszerezni az új importilletékeket: Festetlen selyem kilogrammonként 4700 lej, festett selyem 5040 lej.

A selyemből készült kötött-szövött áruk új vámtételei a következőképpen alakulnak: A vámtarifa 243. száma a) pontja alatt lévő áru új importilletéke 3000 lej lesz, míg a b) pont alatt lévő kötött-szövött selyemáru új importvámja pedig 4000 lej lesz. A vámtételek tehát a selyemből készült kötött-szövöttárukhoz meg-

Műtárgyakat és régiségeket

az október 20-án kezdődő művészeti árverésre (aukcióra) bizományba vesz „Arta” régiségkereskedés Cluj, Str. Avram Iancu 3. szám alatt.

haladja az 50 százalékot.

Megbízható forrásból nyert értesülésünk szerint a miniszterelnök utasítására a legközelebbi napokban ismét összeül a kormány gazdasági bizottsága, hogy a pénzügyminiszter elnöklése alatt megbeszélje az új vámtarifatervezet további sorsát.

Zsidót jelöltek New-York állam-kormányzói tisztjére

Bármilyen legyen a választás esélye, vagy a kormányzó vagy az alkormányzó zsidó lesz

(Newyork, október 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Newyork állam főügyésze, Albert C. Ottinger, aki Louis Marshallnak, a híres zsidó közéleti vezetőnek sógora, Newyork állam republikánus pártjának gyűlésén a kormányzói állásra jelölték. Első eset, hogy a republikánusok a newyorki kormányzói melltságra zsidót jelöltek. Ottinger számára

a választási esélyek nagyon kedvezők. Albert C. Ottinger ma ötven éves és fia az 1925-ben elhalt Mózes Ottingernek, aki megalapítója volt a zsidó teológiai szemináriumnak és egyben vezetője az Amerikában élő ortodox zsidóságnak.

A demokrata párt, amely viszont Rochesterben tartott gyűlést, Herbert Lehmann ezredest, a Joint Distribution

Comité alelnökét jelölte Newyork állam helyettes kormányzójává. A kormányzói tisztségre Franklin D. Roosevellet jelölték.

Eszerint nagyon valószínű, hogy bármely párt győzzen — Newyork államnak kormányzója, vagy helyettes kormányzója zsidó lesz.

Magyarországból hamis százdinárosokat csempészték Jugoszláviába

Szabadka, okt. 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Vajdaság több városában, így Újvidék és Nagytopolyán is, hamis százdinárosok kerültek forgalomba. A hamis bankjegyek olyan sikerültek voltak, hogy csak a gyakorlott szem tudta észrevenni a különbséget az eredeti és a hamisítvány között. A rendőrség nem tudta megállapítani, hogy melyik városban készülnek a hamisítványok, mert egy időben több helyen foglaltak le hamis bankot.

Hosszu idő után a szabadkai és az újvidéki rendőrség együttes nyomozása most eredménnyel járt. Kedden a szabadkai rendőrség megkeresésére

Újvidéken letartóztattak egy Bicskei István nevű magyar állampolgárt, aki hamis százdinárosokkal fizetett.

A rendőrség a következőképpen jutott a tettes nyomára:

A hamisítók a francia, úgynevezett «kék» százdinárosot hamisították meglepő ügyességgel. A jó hamisítvány azt a gyanút keltette a szakértőben, hogy a bankjegyeket külföldön készítették. A rendőrség figyelni kezdte a Jugoszláviában sűrűn megforduló külföldi személyeket. Így jutottak Bicskei nyomára, aki a napokban Szabadkán keresztül Újvidékre utazott. A szabadkai rendőrség azonnal táviratozott Újvidékre és kérte, hogy tartásnével Bicskeit, a gyanús magyarországi embert Újvidéken a vasuton már várták a detektívek és ettől a perctől kezdve éjjel-nappal két detektív követte titokban.

A titkosrendőrök megfigyelték, hogy Bicskei mindenütt új százdinárossal fizet.

Egyetlen esetben sem fizetett kisebb pénzegységgel.

Kedden este egyik vásárlás alkalmá-

val két detektív lépett Bicskeihez és felszólították, hogy kövesse őket a rendőrségre. Megmozgása alkalmával a zsebeiben nagy csomó új százdinárosot találtak. Bicskei megtört és bevallotta, hogy

a százdinárosok hamisítványok és azokat Magyarországon készítették.

Vallomása szerint nem tudja, hogy ki készítette azokat és hol neki érté-

kesítés végett adták át és ő a pénzzel Jugoszláviába jött. A hamis százdinárosokat szabadkai büntetés-szolgálat segítségével hozta forgalomba. Bicskei nem akarta megnevezni azokat a szabadkai személyeket, akik a hamis pénz forgalombahozatalában segédkeztek neki, csupán annyit ismert be, hogy kevés hamisítványt helyeztek el Szabadkán, Újvidéken valamivel többet.

A szabadkai rendőrség megállapította, hogy Bicskei több ízben járt Szabadkán és különböző leveken keresztül tette be magát a szállodákban.

A szabadkai rendőrség nyomozást indított Bicskei büntetés-szolgálatára.

A választottbíróság döntéséig nem foglalhatja el a szatmári rabbiállást Teitelbaum Joel

(Dez-Dés, október 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csütörtökön ült össze Désen a szatmári rabbiaválasztás ügyében delegált bizottság, amelynek tagjai a tor-dai, dési, marosvásárhelyi és szamos-ujvári rabbiak voltak. A bizottság a következő határozatot hozta:

Harmán napon belül egy öttagú választott bíróság kell összeüljön Szatmáron, amelynek két-két tagja a csoportok részéről lesz kijelölve, amely négy tag egy rabbit választ elnökül. Ezen választott bíróság fog dönteni, hogy van-e

egyáltalán helye új választásnak. A választott bíróság döntéséig a nagykárolyi rabbi nem foglalhatja el a rabbi-széket. A választott bíróság költségeinek fedezésére a bizottság 30-30 ezer lej szavazott meg.

Amennyiben ezen választott bíróság határozatait is megfellebbeznék, akkor a pártok részéről újból egy-egy tag delegálható, akik három rabbit választanak, akik együttesen hozzák meg a megfellebbezhetetlen döntést.

SELECT-MOZGÓ

Nagy sikerrel folytatja

Lilian Gish bemutatását
ANNIE LAURIE
megható drámában.

Jön: Conrad Viedt és John Barrymore
kiváló művészekkel

Vándor poéta című filmben.

URANIAMOZGÓ

Ma utoljára

Rejtélyek háza I. rész
Főszerepben
Ivan Mosjoukine

Rejtélyek háza II. rész
Előadások kezdete 3, 6 és 9
órákor.

(Bucuresti

Uj Kelet tudósítójának keretében a törvényhozó kormány kiadta, hogy a párt az immenpénz-működés Ferdinánd megtrónbécikáját a kormányzó nyitóra a képviselőit, trónbeszédet genserkeg ségekben a nyves is lesz, hogy az állam összehasonlítható mint az előválság erős lennék között kölcsön szomszoru a meg munkák

Mégis el

Komoly li

tan kezük megvondésükben a kormány szükséges. A törvényhozó jött az idejében rossz termésben harminc vetőmagra vésés borzal és ez különösen lesz ma erre az időre mannyázás rúd nak, mert vé helyzeitel sz párt is tehet mannyázás után kormányzás. Éppen ezért kának progról előkészít

Kormánykészerint a kormányatkozó törvények. Quesnay delegátusa a törvényes terjesztés ter hogy novembőlapszirozható mindenekelőt bilizációval latokat foglalkoznak az már a jövő kdenekelőtt is parlament az amelyet Bratvel szemben s amely a szabadságába

Botrány

Ezek a törvényhozó körökben biztós januárjában a párt már nem alát megnyitni vezását nem hanem a párt sabb egyenet nem teszik. győi választás

UNI

Hétfőn délelőtt nyílik meg a parlament őszi ülészaka

Liberalis körök is biztosra veszik, hogy az év végén eltávozik a kormány. A parlament munkaprogramja

(Bucuresti-Bukarest, október 13. Az Uj Kelet tud. Hétfőn délelőtt ünnepélyes keretek között nyílik meg a törvényhozó testületek őszi ülészaka. A kormány különös súlyt helyez arra, hogy a parlament megnyitása azokra az ünnepélyességekre emlékeztessen, midőn Ferdinánd király nyitotta meg trónbeszédével a parlament munkáját. A kormány meghívta a megnyitóra a katonai és polgári hatóságok képviselőit, a diplomáciai testületet, a trónbeszédet pedig ezentul Miklós régensherceg fogja felolvasni. Ha külsőségekben a parlament megnyitó ünnepes is lesz, az viszont kétségtelen, hogy az általános politikai helyzet összehasonlíthatatlanul súlyosabb lett, mint az előző éveken, a gazdasági válság erősödött, a kormány és az ellenzék közötti viszony kiéleződött, a kölcsön sincs még megkötve és így a törvényhozó testületek meglehetősen szomorú auspiciók között kezdik meg munkájukat.

Mégis eltávozik a kormány

Komoly liberális politikuskok is nyilván kezük már hangoztatni azt a meggyőződésüket, hogy az adott helyzetben a kormányváltás feltétlenül szükséges. Az általános gazdasági helyzet súlyosbodásán kívül még közbejött az ideji, szinte katasztrófális rossz termés, amelynek következtében harminc megvében nemcsak őszi vetőmagra való nem termett, de az éhség borzalmas veszedelme fenyeget és ez különösen februárban és márciusban lesz majd érezhető. A liberálisok erre az időre örömmel engedik át a kormányzás rudját a nemzeti parasztpártnak, mert véleményük szerint a súlyos helyzettel szemben a nemzeti parasztpárt is tehetősebb és rövid kormányzás után önként fog lemondani a kormányzás hatalmát nehézségeiről. Ezen ezért a parlament őszi ülészaka programja már a távozásra való előkészületek jegyében fog lefolyni. Kormánykörökből származó hírek szerint a kölcsönre és a stabilizációra vonatkozó tárgyalások befjezést nyertek. Quesnay, a francia Nemzeti Bank delegátusa elkészítette és revidálta a lej törvényes stabilizálására vonatkozó összes terveket. A kormány reméli, hogy november 15-re már a kölcsön lecsatározható is lesz és a parlament mindenekelőtt is a kölcsönnel és stabilizációval kapcsolatos törvényjavaslatokat fogja megszavazni. Ezután következnek azok a törvények, amelyek már a jövő kormányának szólnak. Min denekelőtt is megszavazza a liberális parlament az 1919 évi költségvetést, amelyet Bratianu Vintila az előbbi évi-vel szemben hatmilliárd lejrel redukált, amely alaposan megköti mozgáshabdságában a jövő Kormányt.

Botrány lesz a parlament első ülésén

Ezek a törvényjavaslatok körülbelül december végéig fogják foglalkoztatni a törvényhozó testületeket. Politikai körökben biztosra veszik, hogy a jövő januárjában a kormány eltávozik helyéről és a parlament tavaszi ülészaka már nem fog a liberálisok égisze alatt megyni. A liberális kormány távozását nemcsak az általános helyzet, hanem a párton belüli egyre hangosabb egyenetlenségek is elkerülhetetlenné teszik. Prahovamegyében a novemberi választásokon már nyíltan két li-

berális lista harcolt egymás ellen olyan élességgel mint ahogyan az csak kormány és ellenzék között szokás. A napokban Vasile Sassu volt iparügyi miniszter rendezett éles kirohanást a konstancai liberális disszidensek és elősörban Istrate Micescu ellen, akit az egyszerűség kedvéért ördögnek nevezett. A parlament első ülése egyébként hangos botrányok között fog lezárni.

Istrate Micescu hatalmas támadásra készül Stelian Popescu ellen, aki már hetek óta a legkíméletlenebb harcot folytatja az Unversulban Istrate Micescu ellen. Miután nemcsak Istrate Micescu, hanem a kamara többi alelnökei is a letartóztatott képviselők pártján vannak, a kormány elhatározta ismeretesen, hogy teljesen új tisztítást választ. Hír szerint az eddigi

Győződjön meg a

Blănăria Centrală

olcsó áraitól

Pesaniky-bundák	16000	Leitől
Szilszkinbundák	10000	"
Gyermekbundák	1000	"

Mandelbaum József
Cluj, Str. G. H. Bartflu (v. Malom-u.) 8.

alelnökök elhatározták, hogy a hírhedt Eldorado-tranzakció ügyében parlamenti vizsgálatot fognak kérni úgy önmaguk, mint a kormány ellen.

Tovább folyik a harc Kolozsvár városi tanácsa és rendőrprefektusa között az autótaxik miatt

A városi tanács a belügyminisztériumhoz fordul

(Cluj-Kolozsvár, október 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár közönsége már napok óta szemtanúja lehet annak a harcnak, amely Kolozsvár városi tanácsa és rendőrprefektusa, Mihai alezredek között folyik az autótaxi-ügyből kifolyólag.

A rendőrprefektus az elmúlt hét folyamán engedélyt adott tizenhat autótulajdonosnak arra, hogy taxirendszerű autófuvározást rendszeresítsenek s egyúttal helyet jelölt ki számukra a főtérén,

ahol taxiállomást létesítenek.

A városi tanács állandó választmánya külön ülésen foglalkozott a kérdéssel s az ülés határozataiképen átiratot intézett a rendőrprefekushoz, amelyben különböző szabályrendeletek és törvények alapján utasította, hogy a taxiengedélyeket azonnal vonja vissza, mert azokat csak a városi tanács bocsáthatja ki. Ehhez annál is inkább ragaszkodott, mert megelőzőleg el kell készítenia taxi-forgalom szabályozásához szükséges szá-

bályrendeletet, amely nélkül a taxiforgalom súlyos következményeket vonhat maga után.

Mihai rendőrprefektus az átiratra nem reagált s arra hivatkozott, hogy az autótulajdonosok csupán iparengedélyüket érvényesítik, ebben pedig nem akadályozhatja meg őket senki sem.

A harcot értesülésünk szerint a városi tanács úgy akarja lezárni, hogy a belügyminisztériumnak jelentést tesz az esetről.

Válságban a szovjet-gazdálkodás

Moszkvában csak silány minőségű kenyeret lehet kapni és sorba kell állani. Négy százmillió rubeles belső kölcsönt vesz fel a szovjet

Berlin, október 13. Moszkvából most érkeztek Berlinbe a Szovjet-gazdálkodás válságáról szóló jelentések. Eszerint a szovjetnek nem sikerült a munkabérek és a munkateljesítmény arányba hozni. A munkateljesítmény ugyanis a tervezett tizenhét százalékhelyett csak 13 százalékra emelkedett.

A jelentések hangsúlyozzák, hogy a rubel értéksüllyedését nem lehetett megállítani. A mezőgazdaság fejlődése megállt, sőt visszaesés mutatkozik még a szövetkezetek gazdálkodása körül is. A megművelt területek nagyobbodtak, de a megmunkálás intenzivitása erősen esett. Ez az oka, hogy még olyan fontos centrumot, mint Moszkva sem lehet kellőképpen ellátni. Moszkvában silány minőségű kenyeret lehet csak kapni, nincs állandón tej és inség van sajtban és vajban. Elelmi cikkeket általában csak

jegyre adnak és mint a háboru utolsó éveiben, sorba kell állani éretők.

A szabadkereskedelem visszaállítása óta ezen a télen először fog jelentkezni Oroszországban az általános drágaság. Maga Bucharin, aki egyébként optimistakusan szokta megítélni a szovjetgazdálkodást, megállapítja, hogy a szovjet-tartaléki félelmetes módon tűnnek el, amit egy olyan internacionális helyzetben lévő állam, mint Oroszország, nem engedhet meg magának. Rámutatott továbbá arra is, hogy hiába vesznek fel nagyobb külföldi kölcsönöket, ha a technikai segédeszközök nincsenek arányban a produkcióval. Ez különösen áll az építészakmára. Az országban az építkezés emiatt alig jut előbbre és ez okozza a tömeglakásokból eredő betegségeket és járványokat. A szovjetunio központi tanácsa a súlyos gazdasági helyzetre való

tekintettel elhatározta, hogy egy belső, nyolc százalékos államkölcsönt vesz fel. A kölcsön 50, 100, 500, 1000 és 5000 rubeles címletekben kerül kibocsájtásra. A kölcsön törlesztését 1939 március elsejétől kezdődőleg fogják megkezdeni, fél-évenként. A kölcsönkötvények számára a kormány szabad forgalmat biztosít.

A magyar színházban van

a világ legolcsóbb moziját

Helyárak: Páholyülés és földszint 20 lei. Erkelv 10 Lei.

Naponként csak két előadás: 3^{1/2}, 5^{1/2}-kor.

Hétfő 15. 3^{1/2} Amerikai Vénusz. 5^{1/2}

Redd 16. 3^{1/2} Amerikai Vénusz. 5^{1/2}

Szerda 17. 3^{1/2} Amerikai Vénusz. 5^{1/2}

Minden előadáson föllép a híres Kubáni Kozák-kórus.

Csütörtök 18. 3^{1/2} A borzalmak városa. 5^{1/2}

Péntek 19. 3^{1/2} A borzalmak városa. 5^{1/2}

Vasárnap 21. d. e. 11-kor Megjött a gólya. d. u. 3-kor (Harold Lloyd).

Minden előadásnál a helyárak: Páholyülés és földszint 20 Lei. Erkelv 10 Lei.

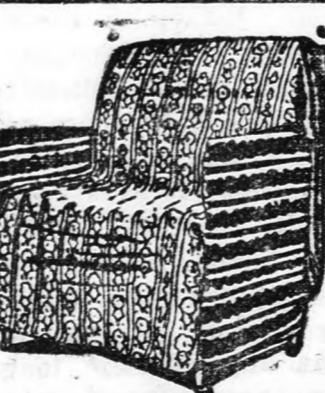
Málnási SICULIA gyógyviz

az összes hasonló gyógyvizek közt a leghatásosabb.

A köhögést, rekedtséget, torok-, fül-, és ége-hurut tüneteit enyhíti. A gyomorérzést és nyomást gyökeresen megszünteti. Epibántalmaknál kiváló. **Kapható mindenütt**

Központi elárusítás: Oradea, Strada Saguna No 17.

Főlerakat Clujon Klein S.-nél, Str. General Dragalina No 27.

Kislakások és irodák részére nélkülözhetlen butordarab

Nappal szék éjjel ágy

Praktikus, kényelmes és elegáns. — Teljesen féregmentes. 1500 lejtől már beszerezhető. **Medgyessy Ferenc autogen hegy., Cluj, Calea Deczebal No 74.** Kedvező részletfizetési feltételek

UNIO vegyileg fest és tisztít!

Felhívjuk a t. közönség figyelmét a Postakert-u. 7. u. **flóközletünkre**

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és banság zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak terjesztő megengedheti meg.

Baruch Habba

Ma délután zajlik le Kolozsváron a Keren Házhoz országos konferenciája amely alkalomból hosszabb tartózkodásra körünkbe érkezik dr. Jehuda Willensky, a zsidó nemzeti mozgalom őszhaja, de fiatalos lelku előharcosa. Dr. Jehuda Willensky neve az evrezes küzdelmek során jogatónna vált a kelet-európai zsidóság körében, haboru utani munkatejeseményei pedig az egyetemes zsidó nemzeti mozgalom egyik legkimagaslóbb vezérévé lettek. Dr. Willensky a meg nem alkotó, el nem tankado és meg nem várható intranzigenciát jelent a mozgalomban, aki meg mindenütt, ahol megjelen, friss verkeringést és új lendületet hozott a zsidó közeletbe. Ez a munkában és küzdelmekben megőszült harcos most eljön hozzánk is, hogy kötelességeinkre intsen és felrizzon telenségünköt, hogy tanítson bennünket s megmutassa az utat amelyen az új zsidó jövő felé haladni kell.

Nehéz, testet és lelket egyaránt felöltő munkát vállalt magára Willensky, amikor elhárította, hogy Erdélybe jön a meginduló Keren Házhoz kampány vezetése. Ebben a korban mások a jól megerdemelt nyugugalomba vonulnak és a boldog semmivételezés bejéjét élvezik. Dr. Willensky is megtehetné ezt. A határ Badar Hakarmelen épült csinos villája a lecsobb keretel nyugathatná ennek a pihenésnek és Willensky láthatná, mint nő vékszik és fejlődik napról-napra a mű, amelynek sikereért ifjuságának és férfikorának lecsobb évét és legjobb erőt áldozta. De Willensky nem vonul nyugugalomba. Weizmann szavát szerint ő is „a szent nyugugalanság korbácsolja” előre a kötelesség útján, az égő türelmetlenség, hogy mielőbb még napjainkban láthassa felő alatt a zsidó Palesztinát, ifjuságának nagy álmát. Ezért veszi magára a nehéz terhet, a testet és lelket örök fáradsalmakat ezért jön hozzánk, ezért fog városról városra járni, ezért fog kopogtatni és dörömbölni a zsidó szívek ajtaján, hogy mi erdelyi zsidók is kivesszük melő részünket ennek a nagy álomnak valora váltásából.

Most hogy eljön hozzánk, meghajljuk előtte elismerésünk zászlaját és szívünk egész melegséggel köszöntjük őt. Köszöntjük az őz harcost, a nagy tanítót és a nemességű testvert. Köszöntjük őt és munkatársait, akiket szintén a telkesedés és kötelesség hoz hozzánk. Köszöntjük őket a maguk utóvilággal. Baruch Habba — Áldott legyen, aki jön az Ur nevében.

Soha többé nem vásárolhat szöveteiket oly előnyösen, mint a «Postaveria Englez»-nál (Glück Izrael Cal. Reg. Ferd. 19.), míg a végeladás tart.

A marosvásárhelyi tábla jóváhagyta a pénzbeszedő gyilkosainak életfogytiglani kényszermunka büntetését. Tudósítónk jelenti: Annak idején az egész ország közvéleményét foglalkoztatta az a

borzalmas rablógylósság, amelyet Marosvásárhely közelében követett el Nagy Géza kereskedőseggel két társával megölt Moga adóinkasszánst, akinek holttestét később a hatóság emberei a felismerhetetlenségig összeroncólva találták meg. A marosvásárhelyi törvényszék annak idején ítélezett is a rablógylók sok felett, akik közül a főbűnös Nagy Gézát életfogytiglani kényszermunkára ítélték. A marosvásárhelyi ítélőtábla ma tárgyalta a fellebbezést és helybenhagyta az elsőfoku ítéletet. Az elítelt a semmitörvényhez fellebbezést jelentett be.

Őn kidobja a pénzt, ha szövetség-sértést előtt meg nem tekinthi a «Postaveria Englez» (Glück Izrael Cal. Reg. Ferd. 19.) raktárát, amíg a végeladás tart.

Házasság. Markovits Irénke és Rosenfeld Lajos rajzoló Déva f. hó 21-én délután 3 órakor tartják egybekelési ünnepélyüket Marosvásárhelyen Főter 7., melyre rokonait és jóbarátait ezután meghívják.

A római kat. gimnázium nagytermében 1928 október 18-án este fél 9 órakor Hangverseny tartja Popá-né Ruck Iona dalénekesnő N. Zele Iren zongoratanárnő együttműködésével Műsor a legkiválóbb szerzeményekből.

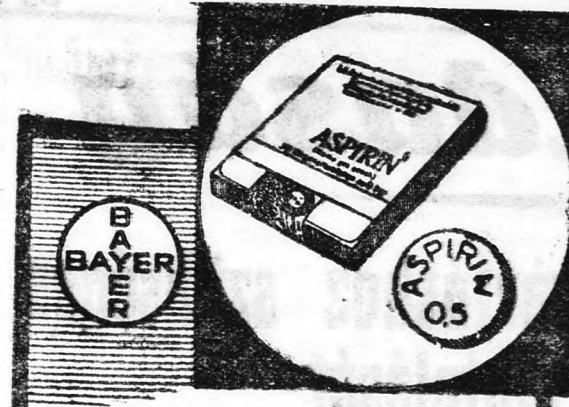
Nagy választék legújabb Radió keszűekéből és alkatrészekből.

Angliában törvényjavaslat készül a zsal ellen. Londonból jelentik: Wilfrid Aszley ezredes, angol közlekedési miniszter hír szerint elhatároza, hogy legközelebb törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé s ez a javaslat azok ellen irányul, akik dármasznak. Ashley ezredes ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy néhány durvalelkű fickó ezek és ezek nyugalmát megzavarja. Minden polgárnak joga van ahhoz, hogy munkáját nyugugalomban végezhesse és pihenő idejét békességben tölthesse. Az ezredes kijelentette még, hogy az új törvényjavaslat meg fogja tisztítani az utcát a túlközléstől a harsogástól és a többi fülsértő zajtól és hadba indul azok ellen a zongorák és rádiótelesek ellen, amelyek valószínűs pokollá változtatják egy-egy ház környékét, mert mindenkinek csak olyan szorakozáshoz van joga, amely a szomszédját nem sérti. A törvényjavaslat nagyjában már készen van s amennyiben az időből telik, a parlament legközelebbi ülészakában már tárgyalni fogják.

Autó Filler

Önműködő autópumpa megtölti gumiútját egy pillanat alatt minden erőforrás nélkül. Nem kell lé. pumpa többi. Kerékpároknak és kisautóknak 2000. Minden más méretű autókak 2500 Lei. Képviselet keresetnek! Vizonteladónak nagy árcedemény. Vezérkép-iselet!

Cserő Béla Arad, Gr. Alexandresen 16.

Ilyen az Igazi csomagolása

Bayer

legkiválóbb fájdalomcsillapító

Aspirin tablettáknak.

Csak az eredeti csomagolást vásároljuk (6 vagy 20 tablettá tartalommal) a fehér-zöld-piros pecsétbéllyeggel ellátva!

Újrendszertől számtankönyv jelent meg. A bukaresti Cartea Românească kiadásában újrendszertől és pedagógiai érték tekintetében figyelmremelőtől ientőségű számtankönyv jelent meg. Az új számtankönyvet Maria Beiu Paladi írta és Lates Miklós tanfelügyelő, több magyar tanító közreműködésével fordította magyarrá. A két nyelvű (magyar és román) tankönyv amelle, hogy eredeti és modern rendszerével rendkívül módon megkönnyíti a gyermekek számára a számtan alapelemeinek elsajátítását. — egyben arra is alkalmas, hogy könnyebbé tegye számunkra az államnyelv megtanulását. Az új számtankönyv nyomdatechnikai szempontból is érdekes: színes nyomással is találkozunk benne. Valószínű, hogy ya könyv az összes kisebbségi elemi iskolákban rövidesen a legkedveltebb tankönyvek közé fog tartozni. A könyv ára 18 lej.

Ritkán van alkalma szövetszükségletét oly előnyösen beszerezni, mint a «Postaveria Englez» (Glück Izrael Cal. Reg. Ferd. 19.) végeladásán.

Ha Kolozsváron tájékozódni akar, feltétlenül nézze át a «Calauza-Utmutató» ingyenes reklámlap októberi számát.

Tartalmazza: az összes vasuti és autóbüszmenetrendeket, állami és városi hivatalokat, konzulátusokat, orvosok címeit, a legjobb beszerzési forrásokat stb.

Megtalálható az összes kávéházak, ban, éttermekben, vendéglőkben, cukrászdákban, orvosok városzóbaiban, fodrász- és manikürszalonokban és a szállodák portásainál. Mindenki teljesen ingyen megkaphatja a szállodák portásainál.

Erdélyrészi Csillárraktár Részv.-T.

Radió-szaküzlet

Str. Memorandului (Unió-u. 1.)

SPORT

Ma délután Haggibbor—KAC

A mindenképpen izgalmasnak ígérkező mérkőzés délután két órakor kezdődik a városi sporttelepen, Muresan bíraskodása mellett. A két régi ellenfél egyformán technikás és fair játékmódról volt éveken keresztül ismeretes és így a találkozás nem csak izgalmas, de szép küzdelmet is ígér. A Haggibbor tegnapi számunkban közölt felállításban veszi fel a küzdelmet és reméli, hogy ezen a mérkőzésen sikerüljön fog szezonleji kudarcra miatt megtépzott presztizsét helyreállítani.

A meccs után következő Romania—CFR találkozás favorítja a bajnokcsapat, amelynek ezúttal is gólarányát lesz alkalma biztosítani. Biro Moldován.

KMSC—Universitatea. A két jökétségű együttes vasárnap délelőtt tíz órakor a városi kispályán tréningközést tart. Az Universitatea ezalkalommal fogja rekonstruált első csapatát bemutatni s így a mérkőzés rendkívül érdekesnek ígérkezik.

Kolozsvári kerület kiírta az idei ping-pong bajnokságokat. Október 20 és 21-iken rendezik meg a kerületi ping-pong bajnokságokat a szokott verseny-számokkal. Befejezési határidő október 18-ika. A verseny propozícióját következő számunkban közöljük.

Régi formájában van a bécsi Hakoah. A nagymultú zsidó futballegyüttes, amely nek legjobb játékosai az elmúlt évben Amerikába vándoroltak ki, a játékosok eltávozása miatt nem tudta megtartani a bécsi profiligá elsőoszályában vezető pozícióját. A Hakoah a második osztályba került, ez azonban csak újabb munkára serkentette a cionista sportklub vezetőségét és rövid idő alatt a Hakoah, bár mint másodosztályú együttes régi, nagy formájára emlékeztető teljesítményekkel hívta újra fel a sportkörök figyelmét. A másodosztályú bajnokságban eddig öt mérkőzést játszott le és tíz ponttal veretlenül vezet a bajnoki listán. Gólaránya 26:2, ami mindennél jobban bizonyítja klubtársai felett való nagy játékbéli fölényét. A csapat legjobb emberei: Nemes, Hess, Gold, Mausner, Fried, Feldmann és Katz. Jelenlegi küzdőképességét és játékosainak formáját tekintve, egész biztosra vehető, hogy a Hakoah a jövő évben újra az első osztályba kerül és akkor már nem hiányzik sok ahhoz, hogy régi vezetőpozícióját is visszanyerje.

Egy télikabát, vagy öltöny nem okoz Önnek nagy gondot, ha ennek anyagát a «Postaveria Englez»-nál (Glück Izrael Cal. Reg. Ferd. 19.) szerzi be.

Művész
perzsaszőnyeg
szővőt gob lin, karámani függöny, külföldi fonalak, szövőköllekek legelőnyösebb beszerzési forrása.
SCHULHOF EMILNÉ
Craiea, Str. E. Catorgarin (Uri-u.) 14.

* Tüdőbetegek kérjenek ismertető füzetet a mindenesetben csodásan bevált Antiphtysin, államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszerrel. Díjmentesen küld az egyedüli készítő: Osváth-gyógyszertár Targu-Mures.

1 m. Segesvári jóminőségű crep de shin minden színben Lei 500
1 m. Segesvári egészen finom minőségű crep de shin Lei 690
1 m. Schangtung selyem elsőrendű minőségben Lei 370

Selyem crep-saten ujdonságok nagy választékban

- 1 m. 140 cm. angol kabátszővet Lei 265
- 1 m. 140 cm. finom angol kabátszővet " 350
- 1 m. 140 cm. tiszta gyapjú angol kabátszővet " 550
- 1 m. 140 cm. legfinomabb női double tiszta gyapjú kabátszővet " 995
- 1 m. 140 cm. fekete női kabátplüsch " 850
- 1 m. 140 cm. férfi double kabátszővet " 590
- 1 m. 140 cm. egész finom férfi double kabátszővet " 890

Kérem kirakataim szives megtekintését.

TELEFON 4-79

SZABÓ JENŐ

Divatkülönlegességek nagyruháza Cluj.

Egy férfi öltönyre való szövet komplett hozzávalóval együtt Lei 1290

Mintás és sima uha-cashák, szövetek, bársonyok, bordűrös és sima flanelek óriási választékban

Közgazdaság

Megengedik a likörgyártáshoz szükséges tiszta szesz kiutalását

Az árak felemelése következtében a szeszpiacra nem volt visszaesés

(Cluj-Kolozsvár, október 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes a likörgyártás céljaira a múltban csak borpárlatból készült szeszt volt szabad felhasználni. Eltekintve attól, hogy a borpárlat beszerzése nehézségekkel járt, amennyiben a likörgyárosoknak kisebb mennyiséget is több forrásból kellett beszerezniük, a borpárlatból készült likörnek a minősége is alacsonyabb rendű, mint a tiszta szeszből készült liköré. A napokban elterjedt annak a híre, hogy rövidesen rendelet fog megjelenni, amely megengedi a rumszeszhez szükséges tiszta szeszen kívül a likörgyártáshoz szükséges szesz kiutalását is.

Tekintve, hogy a rumszesz céljaira kiutalni engedélyezett tiszta szeszt árat a szeszindikátus október elsején 175 lej-

ről 156 lejre szállította literenként, a likörgyárosok is nagy meglepődéssel vették ezt a hírt. Ez ugyanis már régi kívánságuk, amelyhez hozzájárul az is, hogy a borpárlat hiányától eltekintve a szeszgyárosok véleménye szerint a tiszta szesz sokkal alkalmasabb likör gyártására s a borpárlatból készült likörnek egy sajátos utóíze van, amely a tiszta szeszzel készült likörnél kiküszöbölhető.

A szeszindikátus által október elsején felemelt szeszárak következtében, értesülésünk szerint a szeszüzletben nem volt visszaesés és a fogyasztók nem tartózkodtak a vásárlásoktól, mint ahogyan attól többen tartottak. A régi vásárlási arány megmaradt s ezt azzal magyarázzák, hogy a szesz árának felemelésére már mindenki el volt készülve.

Megbukott a legnagyobb dán pénzügyintézetek egyike. Kopenhágából jelentik: Az általános gazdasági válság, amely egész Európában végigvonul, ugylátszik a konszolidált országokat sem kímélte meg. Hetek óta beszélnek kopenhágai bankkörökben a dán pénzügyintézet várható kirobbanásáról. Ez a robbanás most megtörtént. A három kopenhágai nagybankok egyike a „Privatbanken» bejelentette fizetési-képtelenségét. Az intézetet mely 60 millió dán korona alapítke fölélt rendelkezett, azonfelül 16 millió korona tartaléka volt, az ország legnagyobb bankjának ismerték. A bank összeomlása az elmúlt hét végén kezdődött, amikor a pénzügyintézet részvényei 65 százalékkal csökkentek. A betevők megröghanták a bank pénztárát és visszakövetelték betéteiket. Minthogy a bank képtelen volt eleget tenni a betevők kívánságának, a városban valószínűleg pánik ütött ki. Az éjszaka folyamán a dán nemzeti bank, a magybankok és a kormány képviselői értekezletre gyűltek össze. Egyidejűleg Madsen-Mygdal miniszterelnök vezetésével minisztertanácsot tartottak, hogy lehetőleg az állam intervenciójával mentse meg a bankot. A „Privatbanken» kárát hozzávetőleg 70 millió koronára becsülik. A bankkal a legfontosabb vállalatok dolgoztak: hajóstársulatok, cukorgyárak, sörfőzdék. Sőt

Kopenhága városának is folyószámát volt a banknál. A város 24 milliót követel a pénzügyintézettől. Ha a bank rekonstrukciójára kerül sor, akkor 55-60 millió koronát kell leírni.

Vegye meg és meggyőződik a Dr. Noseda szappantartó és Lyukas szappan előnyéről

A CLUJI

TACAMUL

ezüstárugyárban készült minden darab evőeszköz és disztárgy ezen gyárjellel van ellátva.

800-as finomság!
Gyártmányaink minden jobb ékzerűzetben megrendelhetők. - Vizonteladónkat: „TACAMUL“ Ezüstárugyár, Cluj, Strada N. Iorga 11/A
Telefon 4-82. Sürgőnycim: „Taciul“

Terménypiac

(Cluj-Kolozsvár, okt. 13. Az Uj Kelet tud.) A külföldi tőzsdék szilárdabb irányzata dacára, a belföldi buzaüzlet teljesen nyugodt és változatlan. A kínálat lényegesen csökkent ugyan, de ezzel szemben a malmok vásárlási kedve is alábbhagyott, mert a lisztelhelyezésben nehézségek merültek fel. Csak kisebb tételű buza vásárlásokat eszközölnek, melyek a napi lisztelhelyezéssel arányban állanak: A buza ára: Bánáthban 710-715, Arad 720, Bihar megye 730-735, míg szatmári vason 740-745 lejt is fizetnek.

Rozs: elhelyezési lehetőség hiányában csendesebb 625-35 lejt jegyez érmelléki feladóállomások szerint.

Zab: kis forgalom mellett árat 600 lejes árnívó körül jőhartja.

Takarmanypiac: az okiráltság és Beszárnia magasabb árköveteléséhez igazodik és jóminőségű áru 640-675 lej közötti árban, feladóállomások szerint cserél gazdát.

Korpa: dacára külföldi csendesebb irányzatnak s alacsonyabb értékelésnek, jó elhelyezést talál ugy promtra a belföldi fogyasztás részéről, mint terminre az exportőrök részéről, kik jobb áralkulás reményében előre fedezik magukat. Prompt áru 450 lej, november-januári 480 lejt jegyez zsák nélkül. Termin áru ilyen árban 50 százalék előleggel is könyvegyen lehet elhelyezni, különösen magyar határhoz közel eső állomásokról.

Napraforgómagban élénk tevékenység észlelhető ugy a belföldi olajgyárak, mint az exportőrök részéről. A mag minősége Szalonta-Kisnejő-i vonalon ma már kifogástalan s rövidebb transzportot elbir, míg az érmelléki és szilágysági áru igen sok panaszra ad okot. Prompt áru 620-630, míg novemberre, amikor már exportképes 680-700 lejért értékesíthető. Lisztárak változatlanok.

2000 vagon búzát importáltak a bányási malmok Magyarországról. A Revista Morarilor értesülése szerint a bányási nagymalmok 2000 vagon búzát vásároltak Magyarországon. A búzát 23 pengőért, vagyis 690 lejes árban vásárolták ab batonyvai állomás. Temelőkörökben nagy feltűnést keltett ez a hír, mert tudvalevőleg a belföldi buzatermelés nagy fölösleget mutat. Malmoskörökben ezt oda magyarázzák, hogy a román buza ára lényegesen van a világparitásnak. A most importált buza és az itteni árak között 30-40 lejes differencia van métermázsánként.

Hirdessen az Uj Keletben

INGYEN

Uj regények

Uj regények

DUMAS MŰVEI

Az eddig megjelent köteteken kívül kiadásunkban szeptember hóban megjelent

DUMAS MŰVEINEK NAGY KIADÁSA

Elhatároztuk, hogy ezeknek a szép és világhírű regényeknek nagy részét ingyen adjuk, így tehát mindazok, akik az alant található szelvényt 10 napon belül a fenti feltüntetett címünkre, beküldik, ingyen kapják a kiadásunkban megjelent

DUMAS MŰVEINEK

egy teljes 24 kötetes kb. 4-5000 oldalra terjedő sorozatát.

A Világ összes nyelveire ültették át őket és milliókra megy olvasóik száma, akik lelkesedéssel lapoznak Dumas varázslatos könyveiben. Még ma sem csökkent e hallatlan mód érdekesítően megírt regények ígéző hatása, amelyek egyuttal pompás humorról, páratlan képzelőerőről, mesteri elbeszélő művészettel ékesek és ezekkel a tulajdonságokkal folyt, azokat a regényeket és elbeszéléseket jelentettük meg, amelyek méltán örökbecsűeknek mondhatók.

Kiadóvállalatunk fordító- és bírálóbizottságának tagjai is teljes garanciát nyújtanak arra, hogy a fordítások a legteljesebbek és a legőkeletesebbek.

Kiadóvállalatunk fordítói, bírálói a következők: Balla Mihály, Bonkáló Sándor dr., Csillay Kálmán, Forró Pál dr., Gellért Hugó, Gyagyovszky Emil, Havas András Károly, Honti Rezső, Karinthy Emilia, Karinthy Frigyes, Kelen Ferenc dr., Lándor Tivadar, Németh Andor, Dobosi Pécsi Mária, Peterdi István, Porzolt Kálmán, Pünkösti Andor, Sebestyén Károly dr., Schöpflin Aladár, Sziklay János dr., Szini Gyula, Sztrokay Kálmán, Trócsányi Zoltán dr., Vécsey Leó.

A művek szép nyomásban, kitűnő fordításban és a szokásos könyvvalakban jelentek meg, rengeteg gyönyörű illusztrációval ellátva és csak a hirdetésért és csomagolásért kérünk kötetenként 25 fillérsnyi megtérítést. A szétküldés négyhivatalunkban abban a sorrendben, amelyben a megrendelések beérkeznek. Kiadásunk a következő érdekesítő műveket foglalja magában:

„Gróf Monte Christo“, „A Világ ura“ (a „Gróf Monte Christo“ folytatása), „A holt kéz“ („A világ ura“ folytatása), „Husz év mulva“, „Bragefonne vicomte“ (a „Husz év mulva“ folytatása), „Lamberg Gabriel, avagy a Gályarab története“

Mindenemlé pénzkiüldemény egyelőre mellőzendő

Jelen ajánlatunk csak azokra a szelvényekre vonatkozik, amelyek tíz napon belül beküldetnek

Christensen és Társa
GUTENBERG

Könyvkiadóvállalat
Budapest, IV. Váci uca 17, félemelet.
Telefon Aut 874-63

Szelvény

Alulírott Dumas összes fent hirdett műveit ingyen kívánja Átvételi elismerést és szállítási értesítést kérünk

Név:
Lakhely: Posta:
Külföldi címek az illető állam nyelvén köztendő. Feltétlenül jól olvasható aláírást kérünk

IRO
A
Ez a kö...
meghalá...
tartozik...
fenesetre...
felismerne...
de ez a f...
volna a n...
a súlyát...
sug lázas...
folyénes...
ástól men...
ki, miatta...
hnyit vol...
s vádmi...
tele elől a...
Ez a kö...
írásban el...
pogya...
relete s a...
kül. Es en...
elmények...
önmegfigy...
tamaival...
ban, hogy...
nosnak...
szük beáll...
mint érték...
amit elmes...
ménytelen...
szük esem...
gyon komo...
ber egész...
„Szűzess...
azt várná...
polnak egé...
matikája fo...
ján és ese...
hába várju...
na csak ad...
saját enjon...
vagy öröm...
míg lraian...
velációkra...
Mély könyv...
hogy stílár...
lancak látsz...
a fiatal író...
dás és meg...
fel tollára...
használ a s...
kedvező szí...
termékeny...
ra lerontja...
alkotó kézs...
Vannak e...
dakai, olyan...
masmani st...
ki; általában...
János művé...
temporén m...
jobbainak...
sait, — mon...
leksze sem...
fejezés pon...
gazdag könt...
Marcell Pro...
egy megkap...
művészet le...
szakasza kö...
„Atta a...
fogja rejteni...
ami benne...
hatja meg s...
gyakozással...
hogy most n...
nak, csak...
megpillantsa...
ot, tét és e...
dalmának kö...
midebben...
nyulni már...
gyótt a saja...
gy érezte ő...
pamlagra...
lan vágyó m...

IRÓK ÉS IRÁSOK

Antal János új könyve

Ez a könyv, mely műfajilag csakis a meghatározhatatlan irodalmi kategóriába tartozik, majdnem tökéletesnek, de nem teljesen meglepőnek nevezhető. Bárki felismerne rajta, hogy fiatal ember műve, de ez a felismerés nemhogy hátrányára volna a műnek, ellenkezőleg: megnöveli a súlyát. Mert ebben a könyvben az ifjúság lázas szavai és problémái olyan jelenés, olyan érejt, olyan minden mávól mentes mondatokban csendülnek ki, mintha írójuk szemből rögen kihuny volna az okafalan lelkesedés tüze a világi borongó fölény zárna el tekintésétől a világ benyomásait.

Ez a könyv: történet — intellektuális érvelés. Tuldigos s ezért tulajdonképpen mondatok, a komponálás szerelése s a logikus kifejezés tisztelete nélkül. És ennek ellenére: minden mondata elmozdított friss virágaival meglepő, az önmegfigyelés hajszálfinom dokumentumaival telített, művészi, anélkül azonban, hogy artisztikus volna. Antal Jánosnak horizontjai vannak s ez a mű azok beállíthatóság kereteinek között több mint érték, — esemény. Maga a történet, amit elmesél, líraián körülhatárolt, eseménytelen, de ahogyan feltalálja ezt a szék eseményt, abban egy eljövendő, nagyon komoly és nagyon tehetséges íróemlék egész leendő gazdagsága kitárul.

„Szűzesség” a könyv címe s az ember az várna, hogy ennek a szexuális állapothoz egész biológiai és lélektani problémákja fog felhangzani a könyv alakjában és eseményein keresztül. Am ez látni várjuk. Antal Jánost ez a probléma csak addig és annyira érdekli, amíg saját énjének mélységeiben, fájdalom, vagy öröm alakjában visszhangra talál, míg líraián megszűnési zaklató és revalációkra hajlamos gondolatvilágát. Mely könyv ez a könyv s talán ez okozza hogy szűrésen elnagyoltnak, kidolgozatlanak látszik. Minden során érzik, hogy a fiatal író gondolatai erupitívan, lehiggadt és meggondolások nélkül buzogtak fel fölére. Ez az erupitívitás, amennyire használ a szerző lirizmusának s amilyen kedvére színtelenül fel nyugtalan és termékeny intellektualitását, — éppannyira lerontja jellemfestő és jellemképző alkotó készségét.

Vannak ennek a könyvnek olyan mondatok, olyan fejezetek, amelyek szinte thomaszani sűrűséggel és sullyal zengenek ki: általában megállapítható, hogy Antal János művészi kifejező képessége a kontempórán modern német irodalom legújabb alkotásaihoz nyerte impulzusát, — mondatain, vizualitásán még reflexió sem látszik a francia irodalmi kifejezés pontosságának és fordulatokban szűzlag könnyedségének. Legfeljebb ha Marcel Proust hatott rá némileg. Ime egy megkapóan tömör, gazdag s az írásművészet legjobb elmeivel megépített szakasza könyvének:

„Arra a gondolatra, hogy kettőjüket fogja rejteni ez a szoba, hogy mindaz, ami benne van, ennek jegyében mutatja meg szerelmének, betöltöttek vágyakozással az óra iránt. Ugy érezték, hogy most mindent meg kell értenie annak, csak egyedülálléteinek ezt a helyét megpillantsa, ezt az örökké megújuló hármas lét és ember” között. Előszedte fájdalomának könyveit is, — önmagát érezte mindennek és semmihez sem tudott nyulni már. Minden érintetlenül hagyott a saját forogó erjedésükben — így érezte ő, — maga pedig lefeküdt a pamlagra és elöntötte valami határozatlan vágyó melegség a másik elmosódó

vonalai közt. Ebben az aszkéta igénytelenségben és borzasztó ürességben is a maga forró légkörét érezte mindenütt. Csak ő maradhatott itt meg magában; ezekkel a lélekkel! Hát jöjjön el Mary ebbe a műhelybe, ahol nem készül semmi, csak emberi gondolat! Minden csendes, muló remeteéletre berendezve lidérfényekkel magunkban...”

Aki így tud egy belső gondolatfolyamattal megrogzítani, aki így tud szinte kivétel nélkül sűríteni egy hangulatsort, aki így tudja elfogni az ideges lé-

lek legelfutóbb pillanatainak lényegét, — az művész, művész a legjavából, ha még kiforratlan, ha még túl rapszódikus is. Ez a könyv — nyugati ember könyve, aki túl lát a vicinális problémák palánkjain s akinek tekintete rég lesiklott idejét mult noszalgiák és kárthozatos csökevények konturjairól. Bizonyos, hogy a fiatal író nézőpontjainak még tárgyalnia kell, hogy az élet kínálózó jelenségeit fantáziájának higgadtabb és elemzésre készebb fényével kell felbontania művészi eseményekké.

A „Szűzesség” késégtelenül jelentős ólap Antal János mégcsak emután kibontakozó s minden bizonytalansággal öccvure-jében, de az is biztos, hogy ez a fiatal öröktől duzzadó, kivételesen tehetséges fiatal művész eljövendő műveiben messze túl fogja szárnyalni első könyvét.

A könyvet a Pallas könyvkiadó adta ki izléses kiállításban, minden könyvkereskedésben kapható s az Uj Kelet kiadó hivatala utján is megrendelhető. *Salamon László.*

Dr Lázár Aurél védőbeszédével telt el a kommuhista-per mai napja

Hétfőn dr. Dobrescu ügyvédszövetségi elnök fog beszélni!

(Cluj-Kolozsvár, október 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hadbírósg előtt ma elsőnek Bretan volt hadbíró-örnagyszólt fel, aki *Ferenc* Ferenc érdekében mondott védőbeszédet. Utána Bartha Ignác dr., a magyar párt ügyésze beszélt, aki aggodalmának adott kifejezést azért, mert a hadbíró-ügyész a védőbeszédben gyakran hangsúlyozta a per kisebbségi jellegét. Bár a vádlottak nagyrésze nem román nemzetiségű.

kéri a hadbírósgot, ne adjon olyan látszatot a pernek, mintha az a kisebbségek ellen folyna.
Paraschihvescu bukaresti ügyvéd folytatta ezután pénteken megkezdett védőbeszédét, amelyben a jogi kérdések egész sorát ismertette.
Dr. Lázár Aurél, a nemzeti paraszt-

párt nagyváradi tagozatának elnöke, parlamenti képviselő és ügyvédi kamarai dékán szólt fel ezután, aki három óras beszédében fejtegette a szociális mozgalmakról és az új szociológiai problémákról vallott nézeteit. *Masaryk* köztársasági elnök oroszországi élményeiről írott könyvéből olvasott fel. Az eljövendő szociális világrend elérézését elkerülhetlennek és emberi erőktől függetlennek mondotta. A társadalmi átalakulások mélyén az emberi elme és fantázia által felfoghatóan természeti törvények szuty nyadnak és fegyveres erővel bírói ítéletekkel megállítani a természeti erők forrongó lendületét lehetetlen.

— Téves kormányzati rendszer az — folytatta, — amely a munkásokat a vád-

lottak padjára helyezte. Kormánymanőver, amellyel a liberálisok létezésüket akarják jusztifikálni. A munkássággal szemben a kormány nem tartja be, nemhogy a békeszerződések, de a gyulafehérvári csatlakozási pontokat sem.

Lázár Aurél háromórás beszédében még nem ért el védenecinek, dr. Rozványának, dr. Kertész Rezsőnek, dr. Szántó Dezsőnek védelméhez, ami hétfőn reggel fog elhangzani. Lázár Aurél után dr. Dobrescu Demeter, az ügyvédszövetség elnöke fogja szenzációsan ígérkező beszédét megtartani, melynek elhangzása után az ügyész replikája és az ügyvédek ellenreplikái fognak következni. Itélethozatalra csütörtökig egész biztosan sor fog kerülni.

Veszedeles tolvajbandát leplezett le a máramarosszigeti rengőrség

(Sighet-Máramarossziget, okt. 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A máramarosszigeti rendőrség Szász Ferencel, a büntügyi osztály vezetőjével, valamint Kovács Sándor detektívvel és Dragos Juon rendőrségi közlegénygel az élen bravurosfogással a napokban egy jól megszervezett máramarosi tolvajbandáról rántotta le a leplet. Az utóbbi pár hónapban nap-nap után számoltak be az itteni rendőrségnek a panaszok arról, hogy ismeretlen tettesek különösen a környéken nagyobb értéket képviselő tárgyakat lopnak el. A tolvajok nyomára azonban a különböző községek illetékesei nem tudtak reáakadni. A szigeti rendőrség a befült panaszok ellenére a nyomozást a felsorolt bűnügyekben még sem vezette be, mert nem tartotta magát illetékesnek arra, hogy a városon kívül eső körzetben akcióra lépjen.

Hossznap estején, amikor a zsidóság a templomokban tartózkodott, a Máramarossziget szomszédos Szaplonca községben ismét olyan nagyszabású lopás történt, ami felhívta a megye vezetőköreinek figyelmét. Ezúttal a falu legmódosabb zsidója, Fogel Májor volt a banda álcázata. Vegyeskereskedésbe azidő alatt míg az egész család a templomban tartózkodott,

ismeretlen tettesek betörtek és mint megállapítást nyert, több mint 200 ezer lej értékű éruv vettek el onnan.

Természetes, hogy ez a jomkippur esteli lopás élénk felháborodást váltott ki a község lakóiban már annál is inkább, mert Szaploncán rövid két hónap alatt ez volt a negyedik esete annak, hogy a mostani tolvajlashed hasonló körülmények között károsították meg a község különböző polgárait. Az ügy kapcsán *Mayer ottaná csendőrmester által bevezet-*

telt nyomozás épen úgy, mint máskor is, egészen érthetetlen módon éves útra tévedt. Ezután Mayer őrmestert Kolozsvárra vezényelték iskolába s így már aligha remélték Szaploncán, hogy a lopás tettesinek a nyomára akadjanak.

Amde ezúttal a szaploncai közállapotról a károsultak bizalmas felfolyamodásban értesítették Mihályi Gábor megyei prefektust és Jurka Flavius jázsi szolgabíró, akiknek sürgős intézkedésére azután a feleuton megszakadt nyomozás újabb stádiumba jutott. Elrendelték ugyanis, hogy a szigeti rendőrség vegye kezébe a további nyomozást Szaploncán és hassanak oda, hogy a türelmetlen szaploncai közállapotoknak az indító okait derítsék ki.

Ennek az utasításnak megfelelően Szász Ferenc, a büntügyi osztály vezetője, széles körűtekintéssel kezdte meg a szaploncai ügyben a vizsgálatot. Dragos Juon rendőrségi közlegényt bízta meg a nyomozás előmunkálataival,

aki jámbor kéregeknek öltözve, két-három napig ödöngött a faluban,

amely idő alatt aztán az időközben szintén akcióra lépett Szász komiszárral és Kovács detektívvel együttes szenzációs felfedezésre jutott. Megállapítást nyert ugyanis ennek a felfedezésnek kapcsán az, hogy a hosszunapestei betörésnek tetesei Tivadar Andreuval az élen Teresan Juon, Cruncu Vasile, Scorba Tirile, Spirlea Juon és Tirila Vasi, akiknek bűnös fejére *Soarea*, a szaploncai csendőrség ideiglenes új vezetője, rövid vizsgálat eredményeként ráolvasta a községben és a környéken előfordult összes lopásokat.

A vizsgálat azonban most már nem elégedett meg azzal, hogy nyomára akadt a tetteseknek, hanem okát kereste annak, hogy miként vált az lehetségessé, hogy

hónapokon keresztül garázdálkodhattak anélkül, hogy a szaploncai nyomozó hatóságok nyomára akadhattak volna. A vizsgálat, de a marcos kimérésű parasztlak vallomásai következtében olyan komoly gyanuok merültek fel a Kolozsváron tartózkodó Mayer őrmester ellen, hogy a szigeti csendőrpáncsnokság fontosnak találta Mayernek azonnali elővezetését. A jelek szerint azonban szinte kizárt dolognak látszik, hogy Mayernek valamely köze ne lett volna ahhoz, hogy a gyakori szaploncai betörések kapcsán bevezetett nyomozások minduntalan feleuton kátyuba jutottak.

A szaploncai tolvajokat ábvezették a szigeti ügyészségi fogházba, míg Mayer őrmester kihallgatása az ügyre vonatkozólag még mindig tart a szigeti csendőrpáncsnokságon.

Megnyilt
Papp & Felszegi
legelegánsabb uridivatáruháza
Cluj, Piata Unirii 14.
Erika cipőüzlet mellett.

Hölgyeim!
Tudják mi a legújabb divat? Vá. árolni az ujonnan megnyilt (Moskovits Rózsika vezetése alatt)
„MIDINETTE“
kalapszalomban Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 13. szám alatt, ahol a legújabb párisi és bécsi modellek vannak raktáron. **Tisztviselőknak árengedmény.** Minden nálam vásárolt kalapot átfarmlok. Szives pártfogást kér
„Midinette“ kalapszalomban

JOSIF IZRAEL szücsmester Cluj (Kolozsvár) Cal. Victoriei (v. Kossuth Lajos-ucca) 2. szám. Nagy választék mindenféle szőrméből. Lelkiismeretes kiszolgálás garantálva.

A Graf Zeppelin léghajó rádiótelegrafikus és telefonberendezése

Az új Graf Zeppelin nevű német kormányozható léghajó, amelynek próbautjai az egész világon feltűnést keltettek, rendkívül érdekes technikai vívmányokkal van felszerelve, amelyek a regébb típusok építésénél szerzett tapasztalatok eredménye. Ez az impozáns kolosszus, amelynek 105.000 köbméter a gáztartalma és 236,6 méter a hossza, a legnagyobb Zeppelin típusú léghajó és tengerbirképpesége, gyorsasága, biztonsága, kényelme, valamint a szárazfölddel való állandó összeköttelése állandó csodálat tárgya. Magától értetődik, hogy ennek a légi óriásnak felszereléséből nem hiányzik a legmodernebb és feltétlenül megbízható kiküldő és felfogó rádiótelegrafikus és telefonberendezés sem.

Az egész berendezés külön rádiókabinban van elhelyezve és a következő felszereléseket tartalmazza: Telefunken vedregyű telegrafikus és telefon-kiküldő 120-140 watt teljesítmőképességgel, folytatlagosan változtatható hullámhosszal 300-tól egészen 3000 méterig. Ezenkívül van a kabinban még egy másik szükségkiküldő is, amelynek teljesítmőképessége 70 watt, 300-tól 1300 méterig terjedő hullámhosszal. Praktikus szempontból a két kiküldő csak teljesítmőképességre és a kiküldő lámpák számára való tekintettel ter, el egymástól. Mindkettő idegen árammal rendelkezik, azaz a lámpák zárt köre megfelelő frekvenciát állít elő, amely megfelel a kör konstánsainak és ez a frekvencia az erősítő kötelemezek által lesz közölve az erősítővel, azaz a főkiküldővel. Ely módon a kiküldőnek olyan magas frekvenciájú energiát kell előállítani, amely állandóan ehhez hasonló, egyforma hullámhosszal rendelkezik és amely független az antenna kapacitásának változásaitól. Ez az állandó rezgőmozgást végző energia az antenna által lesz a terbe kiküldve. Rendkívül fontos feltétele ez a légi és vízi közlekedési eszközök dróttalan összeköttetésének. Epen ezért és csakis ezért lehet jótánni a nagy kiküldőnél azért, hogy 1500-2000 kilométerig terjedő, valóban csodálatos távolságra lehet vele összeköttetést teremteni, a kis kiküldővel pedig 600 kilométerre.

Az 1500 voltos anódfeszültséget és az izozáramot külön generátor szállítja, a melyet repülés közben a levegő ellenállása által szabályozott források segítségével légesávar tart üzemben. Ez a csavar kűnn, a léghajó gondolatjának bal oldalán van elhelyezve. Ha az állomás nem dolgozik, vagy ha a léghajó a földre száll, a légesávart be lehet vinni a gondolatába. Hogy azonban földrezzállás közben is lehessen az állomással dolgozni, van még egy másik generátor is, amelyet akkumulátorbatteria táplál és amely egyúttal világítási és más célokra is szolgál. Ennek a batteriának a megőlése rendszeren a légesávaros generátor segítségével történik, de történhetik szükség esetén külön benzinnel is.

A felfogó állomás három teljesen modern Telefunken-apparátusból áll, amely bárom hangoló körből áll és amelyek összesen 120-25.000 méterig terjedő hullámhosszal rendelkeznek. Rövid hullámok felvétele van a kabinban még egy rövid hullámú felvevő is, azaz egy 10-120 méter hullámhosszig terjedő audion, amely két fokos alacsony frekvenciájú erősítővel van ellátva. A kiküldő és a felfogó számára az antennát két, egyenként 120 méter hosszúságú drót szolgáltatja, amelyek izolált állapotban vannak a gondolat padlóján keresztül a szabadba vezetve és a végükön súlyokkal vannak ellátva. Az antennák gyors leeresztését és felszavarást egy kis elektromotor végzi.

Egy további fontos berendezés az ugynevezett rádiógonóméter. Az ehhez tar-

tozó felfogó szintén Telefunken védjegyjű és 300-tól 4000 méterig terjedő hullámhosszal rendelkezik. A gonóméter a kabin ajtajánál van megerősítve. A gonóméter kerékének forgatására szolgáló fokjelzéssel ellátott kézikerek az asztalon van, közvetlenül a felfogó mellett. A keret forgatása a távolból kötéltávitel segítségével történik, amely a gondolat alatt,

az ugynevezett leszállási útközében van elhelyezve. A keretnek ezen, eddig szokatlan elhelyezése azért volt szükséges, hogy a keret zavartalanul foghassa fel a hullámokat. Az egész felszerelést a Telefunken-társaság készítette, az állomást pedig a dróttalan táviróberendezésekkel foglalkozó német üzembizottság tartja üzemben.

Ismét megindult a revíziós tárgyalás a Bonnet Rouge ügyben

(Páris, okt. 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már évekkkel ezelőtt megindult a Bonnet Rouge körül kőnkedésért elítélt politikusoknak és újságíróknak revíziós pőre. Amint ismeretes, a vezető egyéniségek közül Caillauxot és Malvyt volt belügyminiszter rehabilitálta a bíróság. Ezúttal a Bonnet Rouge szerkesztőségének revíziós perét tárgyalják. E lap szerkesztőit: Koltskyt és Landaut a hadbíróóság 1918-ban hazaárulás és Nemzettség számára való kőnkedés címén nyolcévi fegyházra ítélte. Francia nacionalista körökben még ma is azt állítják, hogy a lap nemet szolgálatban áll és hogy Marx nevű német bankár Svájcban keresztül finanszírozta a vállalkozást.

hogy a lap a felesége ellen indított gyilkossági perben — Calliauxé, amint ismeretes, agyonlőtte a „Figaro” főszerkesztőjét, Calmettet — kedvező álláspontot foglalt el. A „Bonnet Rouge” perének tárgyalásánál a bíróság, amely elítélte Caillauxot és Malvyt, szoros kapcsolatot látott felismerni a lap szerkesztősége és a politikusok kőnkedése között. Caillaux ellen főtérhelő okmány gyamánt bizonyos papírok szerepeltek, amelyeket Florencben Caillaux nevére nyújtott bankbiztonsági rekeszben találtak meg, de amelyek valódiságát Caillaux mindig vitatta. E papírok szerint Caillaux kapcsolatban állott Marx bankárral, a „Bonnet Rouge” állítólagos finanszírozójával. Amennyire a per eddigi letolyásából meg lehet állapítani, a „Bonnet Rouge” szerkesztőit is fel fogják menteni.

Náhum Szokolow és Oskar Wassermann üdvözlik az erdélyi Keren Hajjeszód-kampányt

(Cluj-Kolozsvár, október 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A most meginduló erdélyi Keren Hajjeszód kampány alkalomával Náhum Szokolow, a cionista Világszervezet végrehajtó-bizottságának elnöke és Oskar Wassermann, a Deutsche Bank igazgatója megleghangú levelet írték dr. Jehuda Willenskyhez az akció vezetőjéhez. Náhum Szokolow levelében ezeket írja:

szívlelni. Figyelmükbe ajánlom, dr. Jehuda Willensky urat, aki a Keren Hajjeszód érdekében most Erdélybe érkezik. Neki nincs szüksége ajánlásra. Őt ismerni egyúttal azt is jelenti, őt becsülni. Ragyogó, szívet megnyerő személyiség, nagy intelligenciával és kimeríthetetlen munkabírással, amelyek párosulnak kiváló szervező képességgel. Egyike ő azok harcosok elitjének, aki a diaszpóra legkülönbözőbb országaiban oly sok nagy-szerűt alkot a Keren Hajjeszód érdekében és így módon oroszlaürésze van Erec Jisrael felépítésének nehéz munkájában. Kérésre sem küldhetünk volna Önökhöz jobb és kiválóbb delegátust. Önökön mulik, hogy ez a nagyszerű férfi elérje azt, amit maga elé kitűzött. Cionisták, Erec Jisrael barátai. Most azon a ponton állunk, amelyről csak előre haladhatunk. Az új alijah ideje elérkezett. A megkezdett munkát tovább kell fejleszteni. Terjesszék ideáljainkat és segítsetek az országépítőknek az új munka küszöbén. Minden idegszálunkat meg kell feszíteni, hogy eleget tehesünk azoknak a követelményeknek, amelyeket

Bad-Gastein, 1928. szept. 4.
Kedves Barátaim!
Néhány év előtt szerencsém volt Önöket meglátogatni és az Önök szíves vendégszeretetét élvezni. Látogatásom és az Önök szíves fogadtatása a Keren Hajjeszód ügyének szótak. Mindenkor szeretettel fogom megőrizni emlékezetemben Erdélyt és szívesen gondolok ottani batrántaimra és arra a szeretetre, amelyben mindazok részesítettek, akikkel érintkeztem szerencsém volt. Önök nemcsak pénzt adtak, hanem megnyitották szíveiket is. Ez arra jogosít fel engem, hogy bizalommal forduljak most Önökhöz és remélem, meg fogják szavaimat

szívlelni. Figyelmükbe ajánlom, dr. Jehuda Willensky urat, aki a Keren Hajjeszód érdekében most Erdélybe érkezik. Neki nincs szüksége ajánlásra. Őt ismerni egyúttal azt is jelenti, őt becsülni. Ragyogó, szívet megnyerő személyiség, nagy intelligenciával és kimeríthetetlen munkabírással, amelyek párosulnak kiváló szervező képességgel. Egyike ő azok harcosok elitjének, aki a diaszpóra legkülönbözőbb országaiban oly sok nagy-szerűt alkot a Keren Hajjeszód érdekében és így módon oroszlaürésze van Erec Jisrael felépítésének nehéz munkájában. Kérésre sem küldhetünk volna Önökhöz jobb és kiválóbb delegátust. Önökön mulik, hogy ez a nagyszerű férfi elérje azt, amit maga elé kitűzött. Cionisták, Erec Jisrael barátai. Most azon a ponton állunk, amelyről csak előre haladhatunk. Az új alijah ideje elérkezett. A megkezdett munkát tovább kell fejleszteni. Terjesszék ideáljainkat és segítsetek az országépítőknek az új munka küszöbén. Minden idegszálunkat meg kell feszíteni, hogy eleget tehesünk azoknak a követelményeknek, amelyeket

Hogy milyen regényt szeretnek a nők,

az fölörte kényes és vitatható probléma. De kétségtelen, hogy a nők által leginkább kedvelt

Rouge

az új találmány Violet. A legjobban ajánlható, mert a legtöbbet tart.

Elegáns aranytubusban ára 130 lei, Rendes tubusban 60 lei. Mindenütt kapható, vezérképviselet az Elite gyógyszerárban Bucuresti, Cal. Victoriei No. 39.

VIOLET
29, Bd. des Italiens Paris.
Erdélyi képviselők: Somogyi Miksa Cluj, Cal. Traian 15.

az ország támaszt Szavakkal nem sokra megyünk. Építelnünk kell. Szeretnelek minél több anyagi eszközt a Keren Hajjeszódnak, mert ez az országépítés Alapja. Erec Jisrael számít Rátok és a Ti áldozatkészségekre. Nincs más út számunkra. Csak ez vezet a megváltás és a felszabadítás felé. Ez az út a kötelesség és a becsület útja.

Kitartás, bátorság és erős akarat, nem csüggedés és kicsinyes okoskodás. Fel kell és fel fogjuk országunkat építeni teljes pompájában. Segítsétek dr. Willensky barátomat nehéz munkájában minden erőttökkel. Ő kész feladatát erejének megfeszítésével teljesíteni. A Ti szerzetekből és bizalmatokból fog munkájához erőt meríteni.

Náhum Szokolow
Oskar Wassermann, a Deutsche Bank igazgatója, a németországi Keren Hajjeszód elnöke a következő levelet intézte dr. Willenskyhez:
Berlin, 1928 szeptember 6.

Kedves Doktor Willensky!
Élnék érdeklődéssel fogadtam azt a hírt, hogy Ön ismét vállalta a Keren Hajjeszód-munka megindításának vezetését Romániában.

Legszíntébb érzéseimet fejezem ki akkor, amidőn szívből köszönöm Önnek azt az elhatározását, hogy minden személyes érdek hátérbe szorításával ismét vállalkozott erre a nehéz, de emberi és zsidó szempontból a legnagyobb mértékben felemelő munkára, amelynek célja Erdély egész zsidóságát, pártatlanulra való kioldóság nélkül a Palesztina-munkának meggyerüni. Napról-napra mind jobban nyilvánvaló lesz, hogy ezt a nagy művet támogatni minden zsidónak kötelessége. Csak kitartó és megünlő fevíálágosító munka szükséges ahhoz, hogy ezt elérjük. Az a körülmény, hogy Ön egyike azon embereknek, akik évek óta teljes odaadtták magukat ennek a munkának, nagy öröm és elégtétel.

Sok sikert kívánok munkáitához és remélem, hogy Ön meg fogja találni a megfelelő munkatársakat, kiknek segítségével azokat a köröket is megveri, akiknek eddig nem volt alkalmuk a Palesztinában folyó munkát teljes terjedelmében és annak zsidó és emberi jelentőségét megismerni. Igen örülnék, ha mielőbb arról értesíthetnék, hogy munkáival meg van elégedve.

Szívesen üdvözlettel igaz tisztelőie Wassermann.

Tagadhatatlan,

hogy a kihullott haj és kőrpa a ruhán (vállon) és a haj kellemetlen illata visszaszűntésén hatnak Minden embernek kötelessége a társadalommal szemben, hogy ezt elkerülje. Használjon állandóan.

Dr. Dralle-féle Birkenwasseri

Lejőbre tisztítja és kőrpamentes lesz, hajjának kellemetlen illata elmúlik s hajszálai megerősödnek.

Ügyeljen a Dr. Dralle névre!
Mindenütt kapható!

Legolesőbb ruhaüzlet: BAUMZWEIG, Regele Ferd. 11. Oriási választék női kabátokban és férfiruhaiban. Női kabát 1200, férfiruha 1400, szőrmebunda 6900 lejtől!

Vasárnap, Színház, A Magyar Vasárnap d. 10 lejes, Vasárnap d. Előadás Sorozatsz, Vasárnap 5-k. donság, helyárák, A kubán Tutan-ki, Vasárnap este kovics (szőr.) Az báni kozlakodalon, Hétfő fel 4-kon nusz. (M. kőzokok f. lej. Soroz, Hétfő este fél donság 5-vel. Nabl. 93.) Előad. kórus fölértében, Kedd fel 4-kon nusz. (Mozák kórus 10 lej. So, Kedd este fél (Operette-mihelyárák jes helyár, Kedd este háris lakás. először. E nőttek szkal Berlet, Szerda fél 4-kon nusz. (moz kórus fölért. árak: 20 ó, Szerda este fél ledleány s adás végé, bucsufőlért. des helyár. C. Sorozat, A színház, Minorita kő Magyar Színházban péntek, norita kőzjáté, Borka asszony, Omnia vincit a vics Jenő ástá, utján, valamely, mig a latin cl, importálta, ah, először jelentő, igazgató nívós, vezete be a kő, látogatónak bi, tékot. Borka a, esete semmi n, ságának tartó, gunyokása. Bor, tetszeleg, hog, ia igazítani m, szőrtívelel kell, tani, egyike az, nak, akik szá, Ószi és t. éll, Garantált minőségű, Grt Női

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Yasárnap d. e. 11-kor: Mozi-matiné 15 és 10 lejes helyárakkal (Sorozatsz. 87.)

Yasárnap d. u. 3-kor: Fekete róza. (Mozi Előadás 20 és 10 lejes helyárakkal. Sorozatszám: 88.)

Yasárnap 5-kor: Régi nyár. (Operette-uj-donság, Kondor Ibolyával, rendezés helyárakkal.) Az utolsó felvonásban: A kubáni kozák-kórus föllépése; Tután-khamen ballet. Szám: 89.)

Yasárnap este háromnegyed 9-kor: Gyurkovics fiúk. (Operette-uj-donság 5-öd-ször.) Az utolsó felvonásban: A kubáni kozák-kórus föllépése. Kozák-lakodalom. Nb. 8 sz. A Szám: 90.)

Hétő fél 4-kor és fél 6-kor: Amerika vé-nusza. (Mozi előadás.) És a Kubáni kozákok föllépése. (Helyárak 20 és 10 lej. Sorozatszámok 91-92.)

Hétő este fél kilenckor: Házi barát (Uj-donság 5-öd-ször. Poór Lili föllépésével. Nabiberlet 8. sz. B Sorozatszám: 93.) Előadás végén a Kubáni kozák kórus föllépése új gazdag műsor ke-rebében.

Kedd fél 4-kor és fél 6-kor: Amerikai vé-nusz (Mozielőadás) és a kubáni ko-zák kórus föllépése. (Helyárak: 20 és 10 lej. Sorozatszámok: 94-95.)

Kedd este fél kilenckor: Cseregyerekék. (Operette-repriz berletiszünetben, 100 helyárakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 le-jes helyárakkal. Kezdeté 8 ó. Sz. 96.)

Tedd este háromnegyed 11-kor: Finom kis lakás. (Párisi bohózat-uj-donság először. Ejjeh előadás és csak fel-nöttek számára. Rendezés helyárak-kal Berleten kívül. Sorozatszám 97.)

Szerda fél 4-kor és fél 6-kor: Amerikai vé-nusz (mozi-előadás) és kubáni kozák kórus föllépése más műsorral. (Hely-árak: 20 és 10 lej. Számok: 98-99.)

Szerda este fél 9-kor: Marjusa, a kis cse-ledeány szerencséje. (Uj-donság elő-adás végén a kubáni kozák kórus bucsuföllépése más műsorral. (Ren-des helyárak. Napi berlet 8. szám, C. Sorozatszám: 100.)

A színháziroda közleményei:

Minorita köztátrékok bemutatása a Magyar Színházban. A Magyar Szín-házban pénteken este kétszázéves mi-norita köztátrékok mutatnak be: A Borka asszony és György diákok és az Omnia vincit amor. Az első dr. Jano-vics Jenő ásta ki tavalyi tanulmány-útján valamelyik város könyvtárából, míg a latin című darabot Budapestről importálta, ahol tavaly mutatnak be először jelentős siker mellett. A szín-igazgató kiváló és alapos ismertetéssel vezete be a két naiv és a mai színház látogatóinak bizony különös humoru já-tékok. Borka asszony és György diák esete semmi más, mint a húság buta-ságának tartózkodó humorral való ki-gunyolása. Borka asszony, aki amvira tetszeleg, hogy varcát kontyához akar-la igazítani még akkor is, hogyha kö-szörűvel kell csontjait egyenesre simá-ni, egyike azoknak az örök típusok-nak, akik századokkal ezelőtt is ugyan

azok voltak, mint a maiak. A két sze-replő: Miklósv Margit és Ihász Aladár jóízűen és archaikus egyszerűséggel adták elő a darabot. Az Omnia vincit amor már több személyt igényel, de itt is Miklósv Margit és Ihász Aladár állottak az előadás tengelyében. Ez a darab már némileg komplikáltabb, de azért mégis inkább csak kulturtörté-nei értéke van, semmint művészi kvali-tása. A két darab között a kubáni ko-zákok társulata mutatkozott be táncok-kal és balalajka-játékkal.

Ábris rózsája. A jövő hét nagy művé-szi szenzációja. Annie Nichols vilá-gszerte ünnepezt ut darabjának, az Á-bris rózsájának premiére lesz. Az Á-bris rózsája egy ismeretlen amerikai író műve, aki ennek az egy darab-nak a révén a világ leggazdagabb asz-szonya lett. Az Ábris rózsáját eredeti címén Abbies Irish Rose Ameriká-ban 5000 előadást ért meg. Külön nagy népszerűsége, irodák létesültek, ame-lyek csak az Ábris rózsája kihelyezé-sével foglalkoznak. A szerencsés író nő dollárokból milliárdos lett ebből az egy darabból. Magyar nyelvre Heltai Jenő fordította az Ábris rózsáját s Bu-dapesti óriási sikerrel adták. Héték óta a legnagyobb gonddal és ambició-val készült a színház személyzete az Ábris rózsájára, amelynek premiére a jövő hét szombati estéjén lesz.

Finom kis lakás. Kedden éjjel berle-ten kívül csak felnöttek számára, a pá-risi tavalyi színházi évad legkacagta-tóbb bohózat-uj-donságát, a Finom kis lakást fogják előadni. A Finom kis la-kás telivér párisi bohózat, ötletes, fordulatos, de egyszerűsmerű merészen szókimondó és így — bár a szellemes-séget sehol sem lépik át a jóízű hatá-rát — a színház pénztára csak felnöt-teknek szolgáttat ki jegyeket. Nem is a rendezés színházi időben tartták meg az előadást, hanem éjjel háromnegyed 11 órai kezdettel legyek rendez hely-árakon már most válthatók a színház pénztáránál.

Házi barát és a kubáni orosz ko-zákok föllépése. Az idei évad legnagyobb sikerű vigáték-uj-donsága, a Házi barát hétfőn este ötöd-ször kerül színre Poór Lilivel, és Marsi Gizivel a két vezető nő szerepben. Előadás után a kubáni kozákok új műsor keretében fogják produkálni tüneményes művészetüket.

Zongora és hegedűiskolák
valamint az összes gyakorlatok
legolcsóbban kaphatók!
Legújabb szebbnél-szebb ágerek
állandóan raktáron vannak
Király János
zeneműszaküzletében Cluj, Főter 15. sz.

Utazó Urak!
Temesváron a József városban legolcsóbban a zsidó templommal szemben ujon-nan megnyitott **בדוד בודגא** bodegá-ban étkezhetnek, hol minden-féle hús- és tejtermékek naponta frissen kaphatók.

A Friedler-féle GAMMA hajszersz
a hajhullás, kopaszodás, korpádzás
tökéletes gyógyszer.
A hajhullás legtöbb esetben a fejbőr korpásodására vezethető vissza, mely viszont abban leli magyarázatát, hogy a felhám elszarusodása hiányos. A felhám, mely ilyenkor finom pikkelyszerű alakban leválik, eldugaszolja a haj tüsző-jébe nyúló faggyumirigy kivezető csövét, mely rövidesen a haj elsovadására il-letve kihullására vezet.
A GAMMA hajszersz hatása abban rejlik, hogy különleges összetételénél fogva lehetővé teszi a hajfaggyu felol-dását és elősegíti a felhám elszarusó-dását. Orvosiilag kipróbálva és ajánlva. A GAMMA kapható minden gyógyszer-tárban és drogueriában. 1/2 literes üveg ára 240 lej. 1/4 literes üveg ára 160 lej. Használati utasítás mellékelve.
Ha nem kapná, küldje be az összeget posta-utalványon a vezérképviselethez.
VEZÉRKÉPVISELET:
ROZSNYAY GYÓGYSZERTÁR,
ARAD, Piața Avram Iancu

Hölgyeim! Bécsi és párisi model
kalapok
Fehérnél St. Memorandului (Unió) 21 Redout
Női- és férfi-kalapok javítását rövid idő alatt eszközölöm

Téglagyár bérbeadás.
Besztercén levő téglagyárunkat mely egy 80 Hp. nyersolajmotorral, egy 3-as téglapréssel, egy revolverpréssel, két kupáscserépsajtóval, modern körkemencével és szárító színekkel van felszerelve bérbe adni óhajtanók.
Eladó:
a cluj gyártelepünkön:
egy jókarban levő 16 Hp. és egy jókarban levő 60 Hp. Ganz electromotor
Érdeklődők részére bővebb felvilágosítás-sal szolgál:
Industrie de Lut și Piatră din Cluj S. A.
CLUJ, Piața Unirii 20.

Imperial, Agfa, Mimosafényképészet
cikkek és gépek
Révész Ernő, T.-Mures

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő, jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Kitűnő ort. kóser koszt ismét kapható nálam abonemán és kihordásra is. **Grün Zsigmondné** strada Filipescu (Szentlélek-ucca) 13.
Elsőrangú női ruha-varrónő, nagy gyakor-lattal és szerény igényekkel, házhöz is megy varrni. Kovács Erzsébet Zapo.ya-u. 17. szám.

Fajalma nagyban ex-portra eladó. Érdek-lődni Dr. Birónál Petőfi utca 21. Tel. 9-11
Szenteljen heti 2-3 órát a román nyelv elsajátításának. Cim a kiadóban.

Kiadó egy elegán-san burtozott külön-bejáratu szoba 1, eset-leg 2 személynek. Str. Surda 5. (Kis-u.)
Jómegjelenésű, intel-ligensebb, románul beszélő ügyes zsidó kisasszony felvétetik „Aurora” **בדוד בודגא**, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) No 25. 1138

Több üzlethelyiség kiadó. Elián Regele Ferdinand 33.

Centrumban levő csinosan berendezett szobába lakótársnőt keres teljes ellátással (ort kóser) ill. medika. Érdeklődni Ernster-vendéglőben. 1200
Október 15-re bu-to-rozott szobát keres házaspár, lehetőleg a város belterületén. Ajánlatok e lap kiadó-jába kéretnek.

Zongora kitűnő ál-lapotban levő, hely-szűke miatt, azon-al eladó. Muzeum-u. 4., ajtó 2.

Gyermektelen ház-hoz jobb orthodox családból való teljesen megbízható fiatal lányt keresünk, aki a ház-tartási dolgokban jar-tas legyen. 1194

Hunwald
Cluj, Str. Vlahuța (voit Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám
füvegcsiszoló és tükörgyár. Tábla-üveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újra foncsorozása

Hajóstársaság Ko-lozsvár részére fiók-vezetőt keres. Ajánla-tok „Tranzi” Bucu-resti, Calea Griviței 157. küldendők 1196

Gyermekkocsi
és játékmű gyár azonnal szállít a legolcsóbban gyer-mekkocsit, gyer-mekbiciklit és haj-tányokat **Matta Iános** Oradea, Str. Anonima No 3.

Svábbogarakat

muszkákat bizto-san kiirtja **Svabol-porral**. Hivatalos bizonyítvánnyal ga-rantáltan mérég-mentes. Embernek, háziállatnak telje-sen ártalmatlan. — Egy csomag ele-gendő teljes kiirtás-hoz. Utánvétetl 55 leier szállítjuk. — Viszonteladónak rabatt. **Mythos Vagyl - művek Rt., Braşov.** Telefon 4-39.

Kiadó szaterénbeu 2 szoba-konyhas lakás azonnal beköltözhető. Értekezni Str. Gojdu 1. sz. szám alatt Ber-nátéknál.

Véd a meghűl-től és a járványos betegségektől az **Egger-féle Eggomint tabletta**. Kellemes ízű ké-szítmeny, gyerme-kek is szívesen ves-zik. Kapható min-den gyógyszer-tár-ban és drogueriában

Őszi és téli **Divatkülönlegességek** kabát- és ruhaanyagokban.
Garantált minőségű „**Şighisoara**” selymek szolid árakban
Grünwald és Steiner
Női divatkülönlegességek áruházában
CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 12.

Megnyilt **LYONNAISE** selyemgyári lerakat
Str. Reg. Maria 3. (v. Deák F.-u.)

Jelenet a Genfi tó mellől

Írta: STEPHAN ZWEIG.

A Genfi tó partján, a kis svájci városka: Villereuve közelében, 1917 egyik nyári epszakán egy halász, aki csónakjával a tóra evezett, valami különös tárgyat észlelt a víz közepén, valami gerendából összerótt tutaj-féle alkotmányt, melyet egy meztelen ember meglehetősen egyenlően, némi evezőszerű deszkával hajtott előre a tulsó part felé. Csodálkozva evezett a halász a tutajos irányába s részvétel emelle csónakjába s egyéb híján meztelen testét hátával takarta be, majd pedig megpróbálta a fogvacogatóan fázó s a csónak zugában meghúzódó emberrel beszédebe ereszkedni. Ez azonban valami olyan idegen nyelven válaszolt, amelyből a halász egyetlen egy szót sem értett. A halász végül is feladta a reménytelen kísérletet s gyors csapásokkal a part felé evezett.

Amily mértékben, ahogy a kora reggeli fényben ragyogó part közelebb és közelebb jött, abban a mértékben derült fel a meztelen ember arca s valami gyermekes mosoly áradt el azon, miközben az egyik kezét ajkához emelte s ismételt, köröken és félig-meddig halározottan, egy szót rebegett, amely úgy hangzott, mint ha azt mondogta volna: „Rossiya”. S ezt a szót egyre bődögabban mondta, minél közelebb kerültek a parthoz. Végül a csónak orma a strandba verődött s a halász női hozzátartozói, akik valami nedves zsákmányra vártak, félkörben, mint egykor Nausikaa szolgálói, szerte ugrottak, amint a halászhálóba burkolot meztelen embert észrevették a csónak fenekén. Lassan azonban előkerültek a falu férfiai, s csakhamar megjelent méltósága budaiban és hivatali buzgalommal a helyiség előjárója is. Számára számos haditapasztalataiból s némi rendeletekből kifolyólag csakhamar bizonyos volt, hogy az idegen katonaszökevény, aki a francia parttól uszított át ide és már készülődött a hivatalos kihallgatásra. Ez a megfigyelése azonban hamar elvesztette értékét, mert a meztelen ember (akire közben a helység lakói kabátot és nadrágot adtak) az összes kérdésekre nem válaszolt egyebet, mint egyre ijedtebben és bizonytalanul: „Rossiya” — „Rossiya”. Kissé bosszankodva sikertelensége felett az előjáró, félre nem érthető mozdulatokkal tudtára adta az idegennek, hogy kövesse. Az idegen, körülvéve a falu közben felébredt gyerekei által, a rá nem illő nadrágban és kabátban a község házára ment, ahol őrizetbe vették. Az idegen nem tiltakozott, nem szólt egy szót sem, csak világos szemmel sötétlettek el a csatlódástól s magas várait úgy húzta be, mintha féltelmes csapások elől védéné magát.

Az eleven emberhalászat híre közben elérte a legközelebbi szállodáig s az egyhangú napban pompás epizódul szolgáló hír öröme urak és hölgyek kerültek elő. Az egyik hölgy valami édességet adott neki, melyet az idegen bizalmasanul mint egy majom, nem mert a kezébe venni, egy ur fényképfelvételt csinált, mindannyian vidáman beszéltek és focogtak körülötte, míg az egyik vendégfogadó igazgatója, aki sokáit külföldön és több nyelvet beszélt, a már teljesen elremitott idegennel némeül, olaszul, angolul, végül pedig oroszul próbált beszélni. Alig ejtett ki a száján egy orosz szót, midőn a megrémült ember felrebegett s egy széles nevetés húzódott el arcán egyik fülétől a másikig, azután pedig szabadon és szélesen történetének az elmesélésére fogott. Ez a történet nagyon hosszú és nagyon zavaros volt. Egyes részeit még ez az alkalmi tolmács sem értette meg, lényegében azonban az idegen a következőket mondotta:

Oroszországban katonáskodott, egy nap azonban más ezekkel együtt vonatra tettek s nagyon messze utazott velük. Azután behajózták őket s így nagyon soká ment olyan országok közelében, ahol meleg volt, mint ahogy ő mondta, olyan meleg, hogy az embernek a husa

egész a csontjáig sült. Végül valahol ismét partra tettek őket, azután egy dombot kellett megrohmozniok, amelyről semmi közelebbit nem tudott, mert már a roham elején megsebesült a lábán. A hallgatóság előtt, miután a tolmács szóról-szóra lefordította az idegen előadását, tüstént világos volt, hogy az idegen ama Franciaországba küldött orosz hadosztálynak a menekültje, amelyik a fél földtekén, Szibérián és Vladivosztokon keresztül került a francia harcvonalra s a részvétellel együtt egyszersmind a kíváncsiság fogta el őket, vajjon mi készítette az idegent, hogy ezt a kalandos szökését megkísérelje. Az orosz félig jószágos, félig ravasz mesollyal készségesen mesélte el, hogy amidőn a kórházban már gyógyulófélben volt, megkérdezte az ápolókat: merre van Oroszország, amire azok megmutatták neki az irányt, amelynek hozzávetőleges képét ő a nap és a csillagok állásából jegyezte meg magának. Elmondta azután, hogy miként szökött meg miként vándorolt éjjelente, nappal pedig miként rejtezőtt szénapadlásokon az őráratok előtt. Koldult, kenyérrrel és gyűlölettel táplálkozott, míg végül elhez a lóhoz érkezett. Ettől kezdve a meséje mind érthetőbb lett, a hallgatók benyomása végül az lett, hogy az orosz, aki a Bajkál-tó környékéről származik, azt hitte, hogy a tó tulsó partján amelynek halvány körvonalát látta, Oroszország fekszik. Ebben a hiszemben lopott az egyik kunyóhóbból két gerendát s ezeken hasra fekvve, egy deszkaszálát használva evezőnek, evezett ki a tó közepé felé, ahol a balász megtalálta. A kétségbeesett kérdés, mellyel homályos elbeszélését befejezte, arra irányult, vajjon ottthon lehet-e már holnap s ezt a kérdését alig hogy lefordította az igazgató, naiv tájékozatlansága miatt hangos nevelésre készítette a hallgatóságot, melyet azonban csakhamar megindult részvét váltotta fel, úgy, hogy mindenki pár pénzdarabot, vagy bankjegyet nyomott a panaszosan néző ember kezébe.

Közben telefonbeszélésre Montreux-ből egy magasabbrangú rendőrszövetségi jelent meg, aki nem kevés fáradsággal az esetről jegyzőkönyvet vett föl. Ennek a folyamán nemcsak az derült ki, hogy az alkalomszerű tolmács elégtelennek bizonyult az idegen megértésére, de kiderült az is, hogy az idegen szinte felfoghatatlanul műveletlen, akinek a tudása magamagáról és a világ dolgairól nem terjed túl a saját keresztnevének az ismeretén s aki még szülőfalujáról is csak fölöttébb zavaros képet tudott adni, körülbelül olyasmit, hogy ő Metscherski herceg jobbagya (azt mondotta, hogy jobbagy, jól-lehet, már emberemlékezet óta megszűnt a jobbagyság intézménye Oroszországhoz s hogy feleségével és három gyermekével 50 versz távolságra lakik egy nagy tótól. Elkézdtek tanácskozni a soráról, miközben az idegen bamba pillantásokkal, magábaesve állott a vitákozók között. Egyesek úgy vélték, hogy a berni orosz követségre kell szállítani, mások féltek, hogy erre az intézkedésre visszahatol Franciaországba, a rendőrszövetségi viszont a kérdésnek az egész nehézségét abban látta, vajjon az idegent szökevénynek, avagy igazolványok nélküli külföldinek tekintse-e. A község előjárósági írnoke már annak a lehetősége ellen is tiltakozott, hogy ő adjon szállást és annivalót az idegének. Egy francia izgalomban kiabált, hogy az ilyen nyomorult haborus lógósból nem kell oly nagy ügyet csinálni, dolgozzék és aztán vissza kell szállítani. Két asszony viszont hevesen tiltakozott, mert az idegen nem oka szerencsétlenségének s így gazság volna visszaküldeni egy neki idegen országba. Már-már a véletlen esetből kifolyólag egy politikai vita fenyegető árnyéka emelkedett fel, midőn egy idősebb dán ur hirtelen közbevetette magát s kijelentette, hogy nyolc napra vállalja a szerencsétlen beszállását, közben pedig a

hatóságok a követséggel együtt döntösk el, mi történjék vele. Ez a váratlan megoldás úgy a hivatalos, mint a magánfeleket tökéletesen kielégítette. Ezalatt az egyre hevesebb váló vitákozás alatt az idegen félénk pillantása lassan felemelkedett és részegződött az egyetlenre, aki e csoportban őt különlegesen érdekelte, a vendégfogadó igazgatójára, akiről valószínűleg az volt az érzése, hogy megértetheti magát. Homályosan érezte azt a zavart, amelyet jelenléte felkavart s egész öntudatlanul, amidőn a villafélezők abba hagyták, a csendben kóröleg emelte az igazgató felé kezét, mint az asszonyok valami szentkép előtt. Ennek a mozdulatnak a megindító volta ellenállhatatlanul megkapott minden jelenlevőt. A vendégfogadó igazgatója szívélyesen eléje lépett és megnyugtatta, hogy nincs oka féltelenre, bántalom nélkül tartózkodhat itt, a vendégfogadóban biztosítva vannak napjai. Az orosz meg akarta csókolni kezét, amit azonban ez hirtelenül elkapott előle. Ezután még megmutatta neki a szomszéd házban levő kis falusi vendéglőt, melyben ágy és étkezés vár rá. Megismételte megnyugtató szavait s ezután elment, még egy barátságos pillantást vetve a szerencsétlenre.

(Vége köv.)

Dietás ételműszer

Az erdélyiek figyelmébe

Felhívjuk a figyelmét, hogy a közismert elsőrangú éttermünkkel kapcsolatban (az emeleti helyiségünkben) egy teljesen elkülönített **„Vegetarius éttermet”** rendeztünk be, mely a városban az egyedül vegetarius konyha ahol tisztán vegetaris és vitamin tartalmu ételeket szolgálunk fel. **Modern berendezés, pontos kiszol. Restaurantul Grossmann, Bucuresti** Str. Domulita Anastasia 10.

Vegetarius konyha

Szörmedrupunk
Cluj, Str. Memorandului 2.

DÉRI

Nemes Szörmedrupunk
tökéletes kivitelben

Telefon 12-12

Csakis a kávédaráló véd jegű csomagokban

van **Valódi Franck**
Ez a legfinomabb és utólrhetően kiadóságánál fogva a legakarekósbabb kávépótlék.

HEINRICH FRANCK & SÖHNE SAR
BUCUREȘTI - BRAȘOV.

KIADÓH
Str
SZERKES
Ejle
ELŐFIZE
Egész
Félév
Negy
Egy h

IX évf

1928

5

Feket

Ma tíz és Tisza István ség vezére, felállott és hatalmak el A parlami morajlás vá lentőségű sz hály vezérle ban dűbös k — Ezt elő kötötünk vo mindez nem mikor kijele vagyunk, ön ket. Ezért ö Neracsak a egész világ is azt hitte, szemben a k mokráciát, a ségének tiszt müknek egy militarizmus guságának el új mozgató e

A központi onlása óta ti tendő a legop ta meg, hogy lyot az anant tek, hiábavak retlen, hogy a vesztésével eg tolt függellen hez, ezzel sze sleddig szaba szinte elképze Tíz évvel ez frontjának öss legyőzött népe a világháboru me fogja köve gesztelődéséne zódések heigaz roméonyiség vo volt az is, ho valódi béke k az emberiségre hatalmak fron a legyőzöttek te e világon, olyan hallatlan amely a hábo szégyeníti. S n paktumok azt reszteni a naiv hatalmak a vi megszilárdítant sőt egész nyilt egyezmények, nek és a leszer közö meghívók és sikertelenül fegyverszünet, omilási után a letek fölött me nek elrepülnie jajszava egyre népek szövetsé lenül.

A csalódottsá nak keserűsége zivebben az em inkban. Sehol még relativ nyu tek az olasz fas szinte elviselhet nek át A holdog után Jugoszláviá t erőit egymás